

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZERELV:
Hozunk meg gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímezendők.

HIRDETESEKET

A lap kiadóhivatala veszi fel.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix.	329
A nyolczadik dry-farming kongresszus. — Koppély Géza.	320
Gazdasági népvvelés. — Stegmüller Márta.	330
Tárca. — Kutvologia és egyebek. — Buzi Géza Félix.	330
Erdőműtrágyázási kísérletekről. — Floderer Sándor.	331
Szölőfajta megválasztása. — Halász Lajos.	332
Könyvismertetés.	332
Kérdések és feleletek.	333
Kérdések: Szabadgazdálkodás magyarázata. Sz. J. — Kétes kukyrica vetőmag. N. A. — Lehet-e még javítani valamit a szőlőn? B. A. — Gyümölcsfa-öntözés P. D.	
Feleletek: Ekek és boronák szállítása országúton. F. Z. — Mennyi trágya lesz bizonyos mennyiségű alom és takarmányból? S. Mező Károly. — Szöke Mihály. — Burgonya keményítőtartalmának apadása. F. Z. — A korai uborka természetese szabadföldben. Balogh Bálint.	
Aprók.	333
Hírek.	333

SZEMLE.

(Az időjárás és a gazdasági helyzet. — A háusmozgalom a gabonaföldszén. — Mit akarnak a gyárparosok szövetsége és a földmivvelésügyi miniszter? — Olcsó marhaárak.)

Az időjárás most megemberelte magát. Szép, meleg napokat élvezünk s a természet üde. Az előbbi hetek okozta károkat ugyan nem szabad lebecsülni, de megismételjük, aligha oly nagyok mint gondoltuk. A takarmányvetés megkésétt, baltacim és régi luczernások és a rétek a fagytól szenvedtek s így a téli takarmányozás 10—12 nappal tovább fog tartani. Bükköny helyenkint elfagyott, a késői vetések azonban nem szenvedtek. Czukorrépat e héten sok helyen másodsor vetették. Gyümölcsben aligha lesz barack, cseresznye és meggy. A többi gyümölcsben ugy hisszük jó termés lesz. A szőlőkben sok a fagykár. Méhészeinket újból csapás érte, elfagytak az ákácok. Az időjósok meleg, esős, de sajnos zivataros esőket jósolnak.

Komáromból Szöke Mihály t. munkatársunktól f. hó 29 éröl a következő tudósítást vettük.

»A tavasz végre ide is megérkezett. A multkori hóvihár által okozott károkat a mostani kellemes enyhe napok, egy-egy kevés esővel mintha feledtetni akarnák. De csak feledtetni, mert legutoljára vetett búzákat végre is ki kellett, szántsuk, takarmányrépát vetettünk helyére. A gazdasági tanítóképző kiserletli telepén kifagyott a len, a nyári repeze, csupasz árpa, csibehur és takács mácsonya. A faiskolai oltványokat letördelte, az

összes baracktermés megsemmisült, szőlőkben még a csapok is lefagytak, összes növényeink fejlődésben mintegy két hétre visszamaradtak. Ezek a multkori hóviharnak most már határozottan megállapítható következményei nálunk. Április havában itt a legnagyobb hideg 12-én volt — 5° C., a legnagyobb meleg 26-án 26·8 C. Összes csapadékmennyiség 30·2 mm., a melyből a legtöbb 17·5 mm. 13-án volt. Vetegetjük most a putyi tengerit és a románt, ez utóbbit a magyaróvári akadémiánál mult évben elért elég nagy és biztos termése miatt. Megpróbáljuk mi is. A takarmányrépa szép egyenletesen kelt, már egyszer megkapáltuk. A bolhák meglepték, de ezek ellen kátrányos vázzonnal elég jól tudunk védekezni. Most oltottuk be összes szarvasmarha állományunkat lépfene és süldő malaczeit orbáncz ellen. Meg volt a tuberkulózis is, ez egy kis boszankodással járt. Ugyanis két 40 fokon felüli lázt mutató reagáló üszőt levágásra eladtunk, levágás után a tuberkulin betegségnek semmi nyoma nem volt észlelhető. De ezért a tuberkulózissal nem hagyunk fel, legföljebb a selejtezésnél nem leszünk ezután oly szigoruak, mert egy másik gazdaságban, közvetlen tapasztalatom van róla, az oltás folytán kiselejtezésre ítélt 9 drb tehén közül mind a 9 tuberkulosis betegségben szenvedőnek találtatott levágás után is, még pedig nagy mértékben«.

A gabonaárakról csak annyit, hogy külföldön és tengerentúl a tendenzia emelkedő, ujabban igen szilárd. Most, hogy a háboru küszöbén állnánk, a budapesti gabonaföldszén is szilárdul, akkor a mikor már ugyszólván nincs eladó gabona. Fura egy dolog. Árnyomás mindenfelől, a mikor nincs áru. S ez nem spekuláció? Most süll az is ki, hogy a tengeriből is kevés az anyag. Wien hamarabb tudta a politikai helyzet fordulatát és vették a zabot, búzát és rozst, a miről Budapest tudomást alig akartak szerezni. Most jön és jönnie kell, a miről többször beszélünk, a hausse-nak. A kinek van gabonája az most jól jár.

Igen érdekesekek a gyárparosok szövetségének közgyűlésén elhangzottak. Chorin Ferencz védelmébe vette a magyar ipart különösen az osztrák-magyar bank mementója ellen, mely a magyar iparvállalkozásokat bizonyos fokig nemcsak merészeknek, hanem szédelőnek minősítette. Oly kormányzat kell, mondá, mely a nemzetre támaszkodik és oly képviselőház, mely a nemzeti közvéleményre és nemzeti akaratra hivatkozhat. Grätz Gusztáv dr. előadta, hogy a Balkánkivitel a háboru öt hónapja alatt 3 millió lizttel, 1·8 millió czukorral és 1·3 millió czipővel és egyéb kiviteli ággal 7 millióval szaporodott és elsirja, hogy ezzel szemben pamutárúkvitelünk egytizedére, gyapjuszövetkivitelünk egynegyedére, papirkivitelünk egyhatodára,

talpbőrkvitelünk Bulgáriába jóformán megszünt üvegkvitelünk egytizedére, rudvaskivitelünk egyhuzadára, zománczedénykvitelünk egyhatodára, gőzlokomobil-kivitelünk egyhatodára, cséplőgépkivitelünk egynegyedére, egyéb mezőgazdasági gépkivitelünk egytizedére csökkent. Ezek a veszteségek, a melyek iparunkat érték, már az öt hónap alatt is ötmillió korona értéket képviselnek. Ugy-e érdekes t. gazdáink, hogy mennyire apadt a Balkánkivitel? Nagyobbodás és mégis siránkozás. És kérdjük, nem-e a hazai mezőgazdasági termények mentik meg a deficitet? De gazdáinkat az érdekl legjobban, a mit Ország Róbert mondott el az igazgatói jelentésben, hogy a mezőgazdák engedményeket fognak tenni a kereskedelmi szerződések megkötése alkalmával az állatbehozatal és az örlési forgalom helyreállításával.

Hát a fityfenével nem? Hiszen csak ülne erőlyesebb miniszter a földmivvelésügyi miniszteri székekben, mint a jelenlegi, bezzeg borsódzana a t. gyárparosok szövetségének a háta. De idekockettirozással, odatekintgetésekkel és végül ujabban a pepecselés pusztán az osztályvezetők tultengéseivel uralkodni nem lehet. Eszünkbe jut az a bácsi, a kinek nem lévén arczképe elhunyt apjáról, leírás szerint festette le apját. Persze, a leírás után készült képen nem ismert a boldogultra és kifakadt: »Armer Vater, wie hast Du Dich verändert!«

Igy vagyunk mi a miniszterünkkel is. Sok kedves és üdvös dolgot teremtett és most a gazdaságtársadalom érdekeit semmibe sem véve, halad a maga alkotta, illetve tanácsadói által néha igen rosszul megalapozott utain. A mezőgazdasági vámközpontnak ugyancsak a talpára kell állania a kereskedelem és ipar vámközpontja ellenében, de egyuttal a földmivvelésügyi miniszter téves politikája ellen is. A miniszter érdekeit elismerjük, de hibáit sem hallgathatjuk el.

Még Balkán-állatbeviteli kedvezmények is kellene, mikor az elmúlt hónapban a szarvasmarha átlagos ára, összehasonlítva a mult év márcziusának átlagos árával, jelentékeny csökkenést mutat. A magyar bika árcsökkenése 8·5%, a magyar ököré 1·2%, a tehéné 2·4%, a tarka bikáé 6·3%. Különösen feltűnik azonban a nővendékmárha és a borju nagy árcsökkenése. Mindamelllett, hogy a borjukinálalt 1435 darabbal, vagyis 15·5%-kal kisebb volt, mint az előző esztendőben, tehát az ár emelkedése volna megokolt, mégis 15·4%-kal esett. Ennek az áresésnek kétségtelenül szimptomatikussá jelentősége van és a rossz gazdasági helyzettel függ össze, no, meg talán mézszáros uramék tulságos nyomó árajánlataival. Azért a kimért hus nem olcsóbb. Sőt!

— ix.

VÉDŐ OLTÓANYAGOK!!

Az oltási szezon küszöbén felhívjuk gazdatársaink figyelmét azon bevált és kipróbált oltóanyagokra, melyeket szövetkezetünk immár több mint 12 éves tapasztalatok alapján a legjobban ajánlhat. Lépfene ellen a legerősebben fertőzött vidéken is példásan immunizáltattak az állatok a Jenner Pasteur-léle **specziális** oltóanyagokkal; a kitört járványok pedig a **rapid-szérumos** beavatkozással sikerrel lokalizáltak. Sertéseknél az orbáncz-szérum az **egyedüli szer**, mely orbáncz betegséget biztosan gyógyít és a melynek segítségével (kombinált oltás) a megtámadott farkák is még sikeresen megvédhetők. Az oltási eredmények mintaszerűek és az eredeti kimutatások a Jenner-Pasteur-intézetben mindenkor betekintheők, a mely intézet az **első és eredeti termelési helye** hazánkban az összes rapid-szérumoknak.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

A nyolczadik Dry-farming kongresszus.

Irta: Koppély Géza.

A Canadai »Lethbridge«-ban tartott múlt évi kongresszus után, mely minden tekintetben igen kiválóan sikerült, az ideai dry-farming kongresszusra nézve is már megtörténtek a megállapodások. E megállapodások szerint az idén tartandó nyolczadik kongresszus helyéül Oklahoma állam Tulsa városát szemelték ki, a hol az ideai kongresszus október 22-én fogja megkezdeni tanácskozásait. Ha meggondoljuk, hogy ez a csodaváros csak mindössze 1910-ben alakult és ma már körülbelül 35 ezer lakossága van, hol most évenként már 60,000.000 barrrel olaj termeltek, akkor látjuk, mily nagy jövője van ezen helynek. A kongresszus helye és ideje meg lévén alapítva, az ideai kongresszus minél nagyobb sikerének biztosítása céljából a kongresszus rendezőbizottsága már meg is kezdte nagyszabású munkálatait, melyekből itélve, az ideai dry-farming kongresszus jelentőségben messze *tul fogja szárnyalni az előzőket.*

Mint az eddigi kongresszusokkal, úgy az ideivel is mezőgazdasági kiállítás lesz egybekötve, melynek szervezésére megfelelő arányokban nagy súlyt helyez a kongresszus előkészítőbizottsága. Arkansas, Missouri, Kansas és Oklahoma államok örömmel fogadták azt a tervet, hogy ezek az államok kollektív kiállítással vegyenek részt, sőt Oklahoma állam, melynek területén a kongresszust tartják, elhatározta, hogy külön épületet emel Oklahoma állam mezőgazdasági termelése számára, a melyben az egyes tartományok szerint elkülönítve főleg a tengeri és a gyapottermelést akarják bemutatni. Nevada és Arizona államok mezőgazdasági főiskolái szintén kívánatosnak tartják, hogy államaik hivatalosan vegyenek részt a kiállításban, az északnyugati államok pedig már nagy területeket kötöttek le a saját kiállításainak bemutatására, hasonlóképpen biztosítva van már Texas államnak hivatalos részvétele is. Megtették már az előkészületeket, hogy a kiállításban a maguk termékeikkel szintén résztvegyenek, Tennessee, Kentucky és Mississippi államok, Louisiana cukor- és vastermelői pedig rendkívül érdekes kiállításban készülnék bemutatni a maguk termelését. De nemcsak az Egyesült-Államok kötelékébe tartozó államok, hanem a külföldi országok is az eddiginél is élénkebb érdeklődést tanusi-

tanak az ideai »nyolczadik« kongresszus iránt, mely az előjelekből itélve a Dry-farming mozgalmat jelentékenyen elősegíteni lesz hivatva. Canada a maga kiállítása céljára külön épületet az Egyesült-Államok kormánya mégis külön »szövetségi« épületet fog emelni, az egyes külföldi államok kiállításainak befogadására. Két nagy kiállítási épület építését már meg is kezdték Tulsában, az egyik aczeltartókkal és konkrét falakkal készül, mert állandó kiállítási épületnek szánják, a másik pedig az ideai »mezőgazdasági« kiállítás céljainak kíván szolgálni. Épül azonkívül két nagy összeüvölteli »Hall«, már épülőben van mindegyik 2000 delegátus befogadására abból a célból, hogy a kongresszus különböző osztályai állandóan és zavartalanul tanácskozhassanak, míg a kongresszus általános esti összeüvölteteli számára ismét egy külön, »állandó« jellegű épületet emelnek. A kongresszus tartama alatt tíz napig tartó rövid oktató kurzust szervez Oklahoma állam gazdasági főiskolája a »farmerek« részére; az előadásokat elsőrangú főiskolai tanárok fogják tartani; ezen előadások főtárgyai lesznek a Dry-farming eredményei megismertetése és megvitatása, úgy az egyesült államokban, mint a világ többi részén. Az előadások egy már épülő »amphitheatrikus« sátorban fognak tartatni, hol a legelső főiskola szakkezei fogják a Dry-farming sikereit megismertetni.

Nem szölok az oktatás és felvilágosítás számos eszközeiről, melyet az ideai kongresszus alkalmazásba készül venni, de meg kell emlékezni a »vetőmag nemesítés«-ről és a »falusi otthon« (Rural Homes) mozgalmairól, melyet a legutóbbi dry-farming kongresszusok felkaroltak és melynek az egész világ mezőgazdasága terén óriási jelentősége van. A kongresszus vezetősége igen helyesen már évekkal ezelőtt felismerte, hogy a mezőgazdasági termelés tökéletesítésére irányuló mozgalomba be kell vonni a nőket és a gyermekeket is. Nemcsak a dry-farming mozgalom és a mezőgazdasági termelés javítására irányuló törekvések nyerne vele, de ennek a mozgalomnak egyúttal nagy a szociális jelentősége is. A mai »Farm-Woman« a falusi asszony Amerikában nem az már, a mi a nagyanyák idejében volt, hanem szociális és intellektuális szükségletei is mások. Ma a dry-farming kongresszusokban pezsgő életet visz bele, hogy egyúttal a »falusi asszonyok« kongresszusa, a kiknek nagy

szerep jut a falusi »otthon« sokatigérő ügyének fejlesztésében.

Éppen annyira jelentős tényezői ennek a mozgalomnak a »gyermekek«, a kiknek az ideai nyolczadik kongresszusban szintén szerepet juttatott a kongresszus bölcs és előrelátó vezetősége. A kik Európában annyi aggodalommal nézik a falusi lakosságnak a városokba vándorlását és a »vissza a röghöz« jelszavát hangoztatják, nagyon sokat tanulhatnak a Dry-farming kongresszusok eddigi eredményeiből. A falusi »otthon« megkedveltetése és a mezőgazdaságnak bevitele a falusi lakosságba, már is szép eredményekre vezetett az Egyesült-Államokban. Palmer, North-Dakota államgazdasági főiskolájának tanára igen helyesen mutatott rá arra az ellentmondásra, mely abban rejlik, hogy kívánjuk a falusi gyermekektől, hogy a »Farmon« maradjanak, viszont a falusi iskolában városi tárgyakkal foglalkoztatjuk őket. A falusi gyermeket azzal kell foglalkoztatni, a mit ismer és a mi közel áll hozzá, mert különben elkedvetlenedik az iskolától. A régi tanítási mód szerint nevelt gyermekeknek 164 fiu közül 157 el akarta hagyni a farmot, míg a »dry-farming« mozgalom alapján bevezetett gazdasági tanítás alapján 174 fiu közül 162 meg akart maradni a farmon. Ezek a számok és eredmények elég világosan beszélnek és nem egy irányban hívják fel a figyelmet dry-farming kongresszusokra, a melyek ma már nem csupán a mezőgazdasági termelés javítására és fokozására irányulnak, de minden vonalon, úgy gazdasági, mint társadalmi tekintetben a gazdasági osztály helyzetének javítására irányulnak. És a mennyire praktikus eszközöket a termelés terén, annyira praktikusak, egyszerűek és egészségesek szociális eszközeik is. Az eredmények teljesen mellettük bizonyítanak.

Gazdasági népnevelés.

Irta: Stegmüller Mária

Belgiumban az ideális gazdasági népnevelés hazájában ez év nyarán (juniusban) érdekes kongresszusokra készülnek. Részünkről legtöbb figyelmet érdemelnek a *gazdák kongresszusa*, a *gazdasszonyok örök kongresszusa* és a *háztartási szakoktatás kongresszusa*. Mind a három a gazdasági népnevelést szolgálja és hogy ez ma, a nemzetek szociális törekvésének és figyelmének mennyire központja, azt mi sem

TÁRCZA.

Kutyologia és egyebek.

Irta: Buzzi Géza Félix.

Már rég nyaggattak, hogy néhány ügy elintézése végett Wienbe jöjjenek. De mivelhogy a szükségeset a kellemessel és tanulsággal kell összhangzásba hozni, hát olyan időre halasztottam utazásomat, a midőn egyúttal a nagy reklámmal hirdetett »nemzetközi ebkiállítás« április 12—13-án is megtekinthetem.

Ha azonban némely héten a nagyvárosi arra kényszerítették, hogy a mezőgazdaságot és a vetéseket a vasutól tanulmányozza, bár eleget utazgat az ország különböző vidékein és hogy ne csak a beérkezett híreknek adjon hitelt, úgy hát szükség törvényt bont, figyelheti a kulturát onnét is. A tanulmányozás ezen neme persze a tiszteltreméltó kivételek közé tartozik.

A Kossuth-waggon egyik fülkéjében nem a legszivesebb fogadtatásban részesültem, mert az ablak melletti részen egy csomó utazó plaidet, óriási pleureuse kalapskatulyákat és vagy három

kézitáskát láttam három ülésen elhelyezve. Azt sejtettem, hogy legalább is három nénikével utazom, midőn ugyancsak a podgyászt megszemlélendő és megszámlálendő, vajjon nem vészett-e el valamely darab, betoppan egy kicsi nő. Termetre legalább az. Kioson s a Pullman-kocsi felszállójánál diskurál egy csinos szőke ifju Bandikával. Elindulás előtt persze az obligát puszki, »Isten veled édes Bandikám« és megmozdul a vonat, halad kifelé a nyugati pályaudvarból. Kicsi a nő, gondolom és szőke is, hiszen a szőke csöppségek voltak mindig a gyengéim, ideáljaim, no persze egy-két eltévelyedést kivéve, és izlésemhez már csak a fitos orrocska hiányzik. Olvasom a pályaudvarokról kitiltott összes lapokat, melyeket már a kiadóhivatal figyelmeztetése folytán előbb megvásároltam. Ő pedig kigobozza a Budapesti Hírlapot, a Nemzetet és Esti Ujságot. Egy kis csendes parlamenti ellentét, a gyenge munkapárt és az erős ellenzék között, ha ugyan 100 kilón fölül voltom, erősnek nevezhető. Félig hátat fordít az ellenfél, leveleit és az ujságjait olvassa. Parlamenti harag? Dehogy. Hiszen a csinos Bandika iránti érzék még most az elválás után

nagyobb, semhogy a vonat elindulása után az öszülő, kopasz és potrohos Gézukával flirtöljön. »Das hat an Charakter!« mondaná egy régi kedves brünni kynologus barátom, a ki azzal tetszeleg magának, hogy pinczejében az üres Heidsick flaskókat egyiptomi pyramisokká emeli és reám akarja fogni, hogy azok ürességének én volnék az okozója. Pedig az öreg folyton épít még, a mivel jelenlegi ártatlan voltomat leginkább hosszabb brünni távollétemmel igazolhatom.

A vetések mondhatom elég jól állottak, különösen Galántha és Diószegh körül, mely most új gyorsvonati megállót kapott és mindenfelé, mint afféle lelkes pomologusnak, öröme telt a szépen virágzó gyümölcsfákban. Diószegh vidékén egy eső utóhatását és nagy hősüvedést érzünk. Pozsonynál hideg, Marchegg-nél még nagyobb és Wienbe érkeve majdnem fagyos és szeles az idő. Ott d. u. 5 órakor galambnagyságu jég esett.

Stadlau és Wien között hollandi módon busuzom el szép és még mindig hátat fordító utitársnőmtől, be egy autotaxival a szállóba. Ott toilette és indulok Kärnthnerstrasse, Grabe-

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.

Részletes árjegyzéket szívesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

bizonyítja jobban, mint hogy előjegyzések már márcziusban a világ minden részéből oly nagyszámban történtek, hogy a résztvevők száma több ezerre fog emelkedni és a kongresszusok igen sikerülteknek ígérkeznek. A világ érdeklődése azért oly élénk, mert Amerikán kívül Belgiumban oldották meg a gazdasági nevelést a legszerencsésebben, még pedig mindkét nem részére párhuzamosan. A földmives nép ifjainak és a felnőtteknek szakszerű képzése mellett a nép erkölcsi tökéletesítését is folyton szemelött tartva, éppen így gondoskodtak a földmivesszósztály gazdasági növeléséről is és ezzel máig már óriási eredményeket értek el.

Pár hét előtt Paul de Vujst, a belga földmivvelésügyi miniszterium egyik vezetőembere, a gazdasági növelés eredményeiről a többek között így nyilatkozott a *gazdasszonyok nemzetközi szövetségének* gazdasági tanfolyamán: Belgium a gazdasági növelést 25 év óta fejleszti és ezen idő alatt, a gazdasági terményekből befolyó jövedelem 400 millió frankkal emelkedett, pedig ezen oktatásban jelenleg a földmivelő népnek még csak kisebbsége részesül. A nők és fiatal leányok nevelése terén még óriási feladatok várnak rájuk. A földbirtokos urinők környékük asszonyaira nagy befolyást gyakorolhatnak olyképpen, hogy gazdasszonyköröket vezethetnek, melyek által a nők erkölcsi és hivatásos képességeinek színvonalát folyton emelik, a leányokat pedig a háztartási tanfolyamok és iskolák látogatására serkentik.

Ezen előadások keretében Pien M. a szociális törvényeknek a földmivvelésre vonatkozó részleteit és a szövetkezetek és önszegélyzőegyesületek közötti különbségeket ismertette. Beernaerts plébános a falun töltött időnek hasznos felhasználására hívta fel a jelenlevő birtokosnők figyelmét. Hogyan nyerhető meg a népnek szeretete és általa a hölgyek befolyása. Tanácsolja, hogy ne siessenek őszszel a városba és ne késsenek tavasszal visszatérésükkel, hogy jótékony befolyásuk ne gyöngüljön. Csak úgy küzdhetnek a falusi leányoknak városba özőnlése ellen, ha ők jó példával mutatják meg, miként lehet hasznos, nemes munkával falun is boldogan élni. Kéri a birtokosnőket, soha se küldjenek adományt pártfogoltjaiknak, de vigyék azt el önmaguk, mert ilyenkor van alkalmuk jóakaratu tanácsokat adni, pl. egy szegény betegágyas asszonynak önmaga és ujszülött gyermekének

ápolására vonatkozólag. Legszebb és szükségesebb feladat a falusi nőket az egészség követelményeinek szabályaival megismertetni.

Hardy költői szavakban a jó népies olvasmányokat és dalokat méltatta, a hölgyeket népkönyvtárak létesítésére, a nők nemes szórakozásának előmozdítására hívja fel, hogy ezek által a nép asszonyainak értelmiségét emeljék, szívüket a szép és jó iránt fogékonyra tegyék.

Ilyképpen emeli Belgium kormánya először a birtokosnők szociális érdeklődését, megmutatván az utat, kiváltságos helyzetüknek a földmivelő nép javára nemes felhasználására. Nevelési művelt vagyonos osztály által a gazdasszonyokat. A gazdasszonyköröket a kormány Kanada példája után létesítette. Betetőzése ez a gazdasági népnevelésnek, mely Belgiumban már az elemi iskolák első osztályaiban kezdődik. Bárha sikerülne a gazdasszonykörök áldásos intézménye iránt érdeklődést keltenem, hogy általuk a földmivvelésügyi miniszter által létesített háztartási növelésnek tartósságát és a gazdasszonyok között fejlődést biztosíthassunk.

Hazánkban 1911-ben Kiskunfélegyházán létesült az első gazdasszonykör, mely lassan fejlődik ugyan, de a gazdasszonyok érdeklődését hasznos munkájával már is kiérdemelte. Fennállása óta már több ismeretterjesztő előadást tartott, többek között a legkiválóbbak voltak dr. Giesswein Sándor előadása, ki a nők szociális feladatait ismertette, Rosenberg Augustus védekezéséről a tuberkulosis ellen, Pinkert Zsigmond képezdei tanár a háztartásban szükséges anyagok szerepéről, a viz, só, szappan stb.-ről és felhasználásukról tartott e télen sorozatos előadásokat.

Az egyesületnek július hóra a földmivvelésügyi minisztertől egy gyümölcsfeldolgozó tanfolyam engedélyezését sikerült megnyerni.

Erdő műtrágyázási kísérletekről.

Irta: Flódever Sándor.

Erdőkben végzett gyakorlati műtrágyázási kísérletek eredményéről számol be az Ill. Landw. Zeitung 1913. év 10. számában Kuhnert.

Ő az első ilyen gyakorlati trágyázási kísérleteit a ranzain (Holstein) erdőgazdaságban végezte és ezeknél a trágyázás volt 1 árra (100 m².)

nen át a Kohlmarkton levő dohánykülönlegességek trafikjába. Öt perczre reá onnan távozva 7 órakor egy hóföregtegben vagyok és haladok ebben a Ballplatzen át, a hol eszembe jutnak a Balkán bonyodalmak és hogy gróf Berchtold ősz óta csak 14-szer adta be lemondását. Oh! Skutari. Oh! Nikita. Be a Rathhauskellerbe, a hol egy kedélyes és ismerős »Urwiener« a »Wienerinnen«-eket sem felejtve ki, pazar izü és mérhetetlen olcsó koszt után szopogattuk a „Römer“-nek nevezett zöld poharakból a kitünő Mailbergert. Isten tartsa meg ezen jó szokásunkat!

A szombati reggelt ügyeim lebonyolításai veték igénybe, ughogy csak 11 órakor vetődtem be a Gartenbau-Gesellschaft parkringi ebkiállításába. Finom kis és megszokott zenével fogadják, mint a wieni kynologusok mondták, az osztrák alattvalók a magyar kutyakirályt. Mindegyiktől kijutott neki egy-egy vakkantás, üdvözlöt gyanánt. Már t. i. a kutyáktól.

So brav! mondom én és végig nézem a boxokat. Nézem végig, hogy tanuljak és az osztrák kynologia remekeit bámuljam. Tíz perczes séta után tisztában vagyok azzal, hogy itt tanulni

nem lehet, remekekben pedig az osztrákok nem remekelnek!

Bírálnak a bírák. Ugy érzem magamat, mintha a budapesti Tattersall-i tenyészállatvásáron volnék, mert a felületesség, protekció, czinczárkodás itt is otthonos. Hogy superlativussal éljek, akár a mostani budapesti ebkiállításokon, azon különbséggel, hogy még a wieni „Lokalpatriotismus“ is áldozatait szedi. Igaz szakértő csak egykettő bírál.

Szemlélem a volt és jelenlegi kedvenceim bírálatát. Kezdem a német Dogge-knél, a melyeknél a feketefehéreknél egy foltos orru kapja a Championátust, egy hengerestestü és pointer orrhátu sárga ugyanazt. Csak a sávozott és egy fekete nyerik meg tetszésemet. De a Championátustól még ezek is messze állanak.

Utánuk a német vizsláknál két csillagot látok: egy máj- és egy tisztán barnafejű, különben szürke (irombázott) színűt. Adler erdőmester. a ki Ausztria jeles szakértője e téren, vezeti két gyenge bírótársát, megint annak bizonyítékául, hogy mindhiába, egy hajitófát sem ér a többtagu jury. A látott májszínűhöz hasonló és boncztanilag tökéletes német vizslát csak nagyritkán

1 parcz. trágyázatlan 2 p. 6 kg. Thomassalak 3 p. 2 kg. 40% kálitrágya, 4 p. 6 kg. Thomassalak + 2 kg. 40% kálitrágya, 5 p. 6 kg. Thomassalak + 2 kg. 40% kálitrágya + 2 kg. chilisalétrom.

A kísérletet 1901-ben ültetett tölgycsemetekkel végezték. A Thomassalakot és 40% kálitrágyát 1903. év őszén, a chilisalétrom felét 1904-ben, felét pedig 1905 június elején szórták ki. Az egyes trágyázásoknál a csemetek fejlődésében nagy eltérés volt észlelhető.

A második trágyázási kísérletet Kuhnert Burrow földbirtokos-pretzi birtokán végezte fenyővel 1910. évben. Az új ültetés felét itt 1 hektárra számított 6 q Thomassalakot és 6 q kainiton kívül még 1 q chilisalétromot is kapott, mely adagot azonban 1911. év áprilisában újra megismételték. Az eredmény meglepő volt. A teljes trágyázást kapott fák nemcsak az erősebb növekedésükkel tüntek ki, de már azért is mert több volt az oldalhajtásuk, a tülevélké sűrűbben álltak és sötétebb színűek voltak, mint a nem trágyázott fácskáknál. Ezen kísérletből tehát arra lehet következtetni, hogy erdőtelepítésnél is nagy szerepe lehet a chilisalétromnak s éppen nem fogadható el Scheidt E. állítása, mely szerint erdőtrágyázásnál csakis a foszfor-sav és káli jöhet szóba, mint tápanyag, mert nitrogént a fák a levegőből is képesek felvenni, Kuhnert ugyan elismeri ezt, de ez a folyamat számba vehető mennyiségben csak az akác és égerféléknél megy végbe.

Kuhnert felemlíti, hogy Holstein homokos talajain sok esetben nagyon jó eredményt értek el egyoldalú nitrogéntrágyázással is. Ezen a vidéken ugyanis rendszeres karácsonyfa termesztés folyik. Az eljárás a következő: 10—12 éves állományt kivágják és újra beültetik. Ezt az eljárást többször ismételve attól lehet félni, hogy a talaj kimerül és nem neveli meg a fát. Az ilyen gazdálkodás mellett az új ültetést a következőleg trágyazzák. Junius vagy júliusban fatővenként 20 gr. chilisalétromot adnak oly módon, hogy a földtől szűk gyűrűbe szórják el. Az így trágyázott fák sötétzöld színűek és sűrűn van rajtuk a tű, úgy hogy a kereskedők darabjéért 12—24 fillérrel többet adnak mint más nemtrágyázott fákért. Nagyobb jövedelem tehát csak a chilisalétrom alkalmazásával érhető el. Kuhnert számítása a következő (holsteini viszonyok között) 1 hektáron kb. 9000 drb fa áll, ha most

látam. Németország egyik legjobb tenyésztőjének kenneléből való. Magyarországon ehhez hasonló, hogy lipótvárosiasan mondjam: »nem létezik«. De nem is létezett, ez »ki van zárva«!

Megyek a tacsokhoz. Szívem elszorul, ha reagondolok, hogy hova lettek a mellmélységek, hova lettek az ideális állásu mellsőlábak, a jó lapoczkafekvések? Van egy határ tacsó: lebegő könyökű, söt rogyós lábu (K nicker) és majd mind — championok. Chemnitzbe valók, a hol a kutyahust most vigan fogyasztják.

No, utoljára végig tanulmányozom legutolsó szerelmeimet, az ugynevezett törpe francia bulldogokat. Hogy miért törpék, nem tudom, mert a súlyaik bizony a 13 kilóig is elkalandoznak és két részre osztvák, a könnyű és nehéz termétekre, kilencz kilón aluliakra és felüliekre. A bíró Pisecker régi tenyésztő e téren, de nagy Localpatriotizmussal bírál. Egy lipcsei és mondjuk, ma a világ egyik legkiválóbb tenyésztőjének egyik szakája, mert külföldi, lipcsei, csak Reserve vagyis IV-ik díjat kap a könnyűsúlyuaknál, egy különben jó. de teljesen csonka és meztelen, dégenerált farkuval és egy fogat mutatóval és még két rosszabb példánnyal szemben

PÓTVETÉSRE

oberndorfit, eckendorfit, Mammuthot és olajbogyóalakut.

Azonkívül:

luczernát, lóherét és bükkönyt, szintén a legolcsóbb napi áron.

MAUTHNER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. UDVARI
MAGKERESKEDÉSE

BUDAPESTEN.

a legolcsóbb napi áron ajánlom
a takarmányrépa főfajtáit, u. m.

már darabonként a normális áránál csak 12 fillérrel számítunk többet, ez kitesz 1080 kor. 1 hektárra 2 q chilisalétromot adnak (értéke holsteinben 44 M. = 51'83 kor.) a kiszórásra pedig vegyünk fel 12 kor. munkaköltséget még akkor is 1000 kor. felül marad a jövedelem.

Kuhnert ezután tenyészvényekben végzett kísérleteket. Homoktalajjal töltött tenyészvényeket úgy állította össze, hogy mindig 2-2 volt egyformán trágyázva a következő módon 2 edény trágyázatlan, 2 edény kapott 60 gr. Thommassalak + 60 gr. kaint, 2 edény 60 gr. Thommassalak + 60 gr. kaint + 20 gr. chilisalétrom. Ezen kísérletnél is a teljes trágyázás gyorsította leginkább a fűcskák növést, a mit Kuhnert egyedül a chilisalétromnak tud be.

Az erdőműtrágyázás kérdése ma már Németországban nagyon is aktuális, úgy annyira, hogy a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft külön osztályt létesített, melynek feladata szakszerű trágyázási kísérletek végzése.

Szőlőfajta megválasztás.

Irta: Halászy Lajos.

A »Gazdasági Lapok« folyó évi 14-ik számában megjelent »Helyes telepítés« című cikkem azzal zártam, hogy legközelebb az egyes kezelési hibák ismertetésére fogok áttérni; engedtessek meg azonban, hogy megelőzőleg még egy mulasztásom hozzam jóvá. Sajnos, ezen kérdés körül úgy is oly nagyfokú helytelenségek tapasztalhatók, hogy ennek nem tárgyalása igazán megbocsáthatatlan lenne.

Ha mai ismeretek és viszonyok mellett szőlészetünk beosztását kellene tárgyalni, úgy azt mondhatnók, hogy borászat szempontjából 3 vidék különböztethető meg, u. m.: hegyi, homoki és síkvidéki borvidék. Ezen 3 borvidékünk termés mennyi- és minőségét véve figyelembe, egymástól oly élesen elválók, hogy azok határa mai nap már a laikus előtt is azonnal szembe-tűnik.

A hegyvidék tulajdonképeni célja és rendelkezése a finomabb asztali- és pecsenyeborok produkálása, a homoké a könnyebb asztali-, míg a síkvidéké a közönséges asztali-, ugynevezett tömegborok előállítására.

Éppen azért kinek-kinek, a rendelkezésére álló vidékhez mérten, kell hogy ezen eredményt

Lipcei tenyésztők azonban a nehézsúlyuaknál viszi el, a bíró nagy fájdmára, a díjat. Soká habozott a bíró, mit tegyen? Végre is a nagy minőség előtt meg kellett, bár igen fanyar mosoly mellett hajolnia. A kanok a régi championok. Ujabb csillagok nem tüntenek fel az égboltozaton. Épp oly rosszak, mint voltak. Tanulságos a bíró pályázon kívüli kiállítása volt, mert abban minden benne van, a minnek nem szabadna lennie. A hosszú angol bulldog hát, a csonka bulldog fark és a rózsafüzet. Bizonyította Pisecker, a mit rég állítottam, hogy ő a »toy english bulldog« (törpe angol bulldog) vérét csepegtette be a francia bulldogba, a honnét a rossz háta, a csonka farkok és a rossz, nem denevérszerűen álló és hegyes lehajló fülek származnak, a melyek egyes példányokon, a Wienben árusított és egyedenként 1000-5000 koronás áron sem segítenek. Ilyen tenyészanyaggal pedig tenyészteni nem lehet. Ezért nem is haladt előre a wien-i francia bulldog-tenyésztés. A nagy reklám mellett oriasok az árak, de nincs az anyagban realitás, hiányzik a tenyészanyag.

Végig futottam a többi fajtaikat és a kö-

elérő fajok megválasztása legyen a feladata. Részemről vastagabb hibát el nem tudok képzelni, mintha egy szőlősgazda a rendelkezésére álló körülményeket nem a helyi viszonyoknak megfelelőleg hasznosít. Különösen az utóbbi időben lehet, sajnos, szomoruan tapasztalni azt, hogy senki sincs megelégedve az adott viszonyokkal, olyanok elérése után igyekszik, mely ezen elégedetlenséget nem megszüntetni, hanem ellenkezőleg csak fejleszteni képesek. Mai nap, sajnos, a hegyvidéki igyekszik tömegbort előállítani, hogy nagyobb legyen a jövedelme, a síkvidéki és homoki szőlősgazda pedig, ugyanezen cél érdekében, törekszik finom bort produkálni. Hogy ezen állapot hova vezet, azt máris élénken láthatjuk a borárak alakulásából, a mely félelmesen kezd kiegyenlítődni, minden borvidék megjelölése nélkül.

Ezen ferde és hamis irány megváltoztatása végett óhajtom jelenleg mulasztásom helyrehozni s röviden reámutatni, hogy az egyes vidék szőlősgazdái a fajtamegválasztásnál mire törekedjenek.

A hegyvidékiek főtörekvése az legyen, hogy újabb telepítéseiknél az ott meghonosodott és régóta felkarolt szőlőfajtaikkal maradjanak. Ne próbálkozzék vörösbort termelni ott, a hol az sohasem volt szokásban, vagy megfordítva. Ne igyekezzenek könnyű asztali- vagy tömegbort termelni, mikor ott azt soha senki nem kereste és találta; de nem is fogja keresni!

A homoki szőlősgazda ne igyekezzen a hegyvidéki fajtaikkal becsempészése által odatörekedni, hogy neki azon hegyvidéken termő bora legyen. Vegye figyelembe, hogy ezen finom bort adó szőlőfajtaikkal homokon először is keveset teremnek, másodsor a homok hőviselkedésével szemben erőtlenekek, rövid életűek. Iparkodjék azon fajtaikat felkarolni, melyek elég korán érnek, bőtermők és nem igényesek. Ilyenek: mézes-fehér, kövidinka, mustos fehér, olasz rizling és kadarka.

A síkvidéki szőlősgazdának ugyan azt tudnám legmelegebben ajánlani, hogy a mai nyomasztó napszám, a sok szőlőellenség, a mostoha borértékesítési viszonyok stb. mellett, tartsa magát távol a szőlőműveléstől, vagy legalább is saját háziszükségletéig redukálja szőlőterületét. Ha azonban mégis szőlőművelésre adja magát, úgy a tömegbor nyerésnél magasabb cél elérésére

vetkezőt konstatáltam, hogy az osztrák kopók, vérehek, duplatacskók (Dachsbracken) basset-ek, griffonok, foxterrierek, bernáthegyiek, ujjfundlandiak, leonbergerek, angol vizslák, istrianerek, angol bulldogok, boxerek, spitzek, uszkárok, irterrierek tenyésztése mitsem ér, sőt majdnem visszafelé halad. Az ölebek kitűnőek, a német juhászkutyák közül egy kiváló példány. A többiek igen rosszak. colliek, dobermann-pintcserek minden kritikát nélkülöznek, aire-dale- és skyterrierek elég jók. A spanielek közül a müncheni Beissenherz-félék elég jók. A hosszúszerű német vizslatenyésztés viszont Bockhorni vezetésével nagy lendületet nyert. Nagyszámban és kitűnő minőségben valának képviselve.

Hátra volna még, a mi a magyar közönségünket nagyon érdekli, egy testszinüorru kuvasz, különben nézetem szerint komondor és kuvasz keresztezésű pásztoreb. II. díjat kap. Schlagernak hagytam végül egy agyonápolt, majdnem selyemszerű komondort, mely különben elég jó példány lenne. I. díjat kapott és két selyem plumeau-párnán nyugodott ketreczében. Éljen! Ez kell a magyar komondornak, a mely

ne törekedjék, erre teljesen megfelelő szőlőfajta a bánáti rizling, szlankamenka, kövi dinka és kadarka.

Ezen röviden vázoltakban óhajtottam mulasztásom beállítani s legközelebb pedig újból rátérek a kezelési stb. hibák ismertetésére.

Az őszi gyümölcskiállítás.

Irta: Magyar Kázmér.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület őszi kiállítás rendezését határozta el.

Kertészetünk egyetemét felölelő országos kiállítást tervez Budapesten a városligetben; valószínűleg az iparszarnokban és környékén.

A kiállítás egyetemében a gyümölcs osztálynak megillető, nagy, sőt merjük remélni: döntő szerepe lesz.

Örömmünknek sietünk is kifejezést adni, hogy ime közeledik az idő és alkalom arra, hogy gyümölcsészetünk több függő kérdésével behatóan foglalkozzunk s a megoldás módjait keressük és megtalálni iparkodjunk.

Fogyasztó közönségünknek a gyümölcs iránti szeretete, élvezete iránti áldozatkészsége az érem egyik felén, a másik felén pedig gyümölcs termesztők sok nagy fáradságos s költséges munkája útján előállított gyümölcstömegek értékesítése iránti törekvés intetet felénk követelőleg.

Amaz a gyümölcskészletek után kutat, emez pedig a vevő és fogyasztó közönség felfedezésén fáradozik. Egymásra ritkán találunk, sok más októl eltekintve azért, mert egyrészt a közvetítő kereskedelem közibök ékelődik, másrészt pedig mert közvetlen találkozási nincsen elegendő alkalom.

És ha eddigelé létesültek is ilyen alkalmak, a hol termesztő és fogyasztó közvetlen egymás szemébe nézhetek is: a barátkozáshoz nem jutottak (nem igen tetszettek egymásnak), tartós frigyre lépésről szó sem lehetett. A fogyasztó állítólag *tulkövetelő* (jót kér a pénzért), a termesztő pedig szintén állítólag *tul élelmes* (nem a kínálat mintájának megfelelő minőséget szállít).

Az eddigi kiállításokon a két fél találkozásának sikertelenségét tulnyomólag a termesztő, a kiállító terhére írom. Igen kis kivételtől eltekintve, a termesztő *nem jelenik meg őszinteséggel* a találkozó helyen. Nem hoz, illetve nem

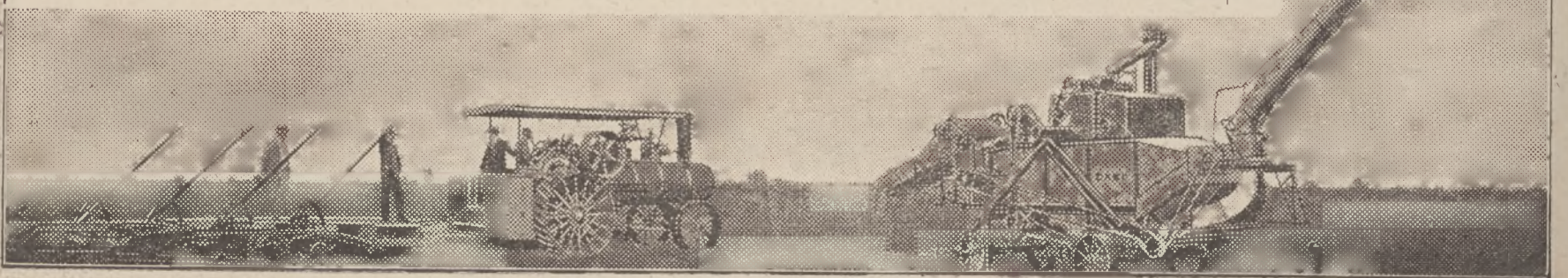
nálunk se fésűt, se vakarót nem lát és pusztaföldön fekszik fagyban, hóban, esőben és forróságban! Milyen szép hivatás vár rád, oh kedves komondorunk! Ágyban, párnák közt halni meg!

Érdekes, hogy az osztrák ebtenyésztés nagyobb részben a hölgyek kezében van. Most az egyszerű azonban, a különben nem is olyan nagyon gyenge nem, igazán gyengének bizonyul, mert a tenyésztéshez nem egyedül a pepecselés, hanem a pozitív tenyésztői tudás, a tenyészproblémák ismerete szükséges. Azok pedig a nőben ritkák, ritkák, mint a fehér holló.

Mint említém, a mit láttam, nem elégitett ki, tanulni mitsem tanultam s így utazásom azon része, mely az ebkiállításnak szólt — kárba veszett!

Eltévelygek és visszagondolok azon igazán szép időkre, a midőn egy-egy championátus elnyerése még fogalom volt és ha egy-egy ki is adatott, az milyen és mennyi tenyésztői fáradságba került. De nemcsak ez, hanem egy első díj elnyerése céljából is érdemeket kellett szerezni és a bírák bizony igen gyakran megtagadták a magasabb díjak kiadását, ha abszolút ér-

ELMARADT SZÁNTÁSOK pótlására azonnal szállíthatunk
CASE 110 HP., 80 HP., gőzekét és 40 HP. benzinekét
 HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52G.

tart raktáron *elegendő* készletet és a készlete *nem azonos a mintával*, a melyet a készlet minősége kedvéért mutat be.

A termesztő, a kiállító ezenkívül rendszerint drága is. Kiállítási áru; fizessenek érte: ez az általános felfogás. Az onnan hazulról küldött gyümölcsöt olcsóbban számítják. Nem helyesen. Ha drágább a kiállított, mint az otthoni gyümölcs, akkor valószínűleg szebb és értékesebb is, tehát a kiállító nem öszinte, nem igazságos a minta vétele. Vagy ha igazságot beszél a minta, az otthoni készletnek megfelelő: akkor nincs indoka annak, hogy a kiállításon szereplő gyümölcs ára fölemeltessék. Ámbár itt a kiállító mentségére föl kell hozni egy körülményt, azt, hogy a kiállításon vásároló közönségnek egy része szeret illúzióban élni és áldozni azért, hogy az illúziójából föl ne rázassék. Neki *fajgyümölcs* kell s *drága* gyümölccsel kíván brillirozni. Ez a való igazság. Am a segítség ezen a kiállítás rendezésének bölcsességén és ügyességén fordul meg és a *fajta verseny* osztály bőséges alkalmat nyújthat a termesztő rendkívüli példányainak bemutatására és nagy pénzü vásárlók beszerzési vágyának kielégítésére.

A gyümölcskiállítás kétségkívül kiváló alkalom arra, hogy termesztőinknek a fogyasztókkal való érintkezésének útját egyengetse. Hanem a cél eléréséhez (hogy t. i. üzletfelekké váljanak) két föltétel teljesítése útján juthatni csak. *Jól kell szervezni* a kiállítást, ez az egyik és *feleljenek még a kiállítók a kiállítás föltételeinek pontosan, lelkiismeretesen*, ez a másik. A siker el nem maradhat.

Vásárló közönségünk, fogyasztó elemünk a kiállítás tanulságaira nem kíváncsi, kíváncsi a neki tetsző anyagra, megfelelő ár mellett — és a pontos kiszolgálásra, hiba nélkül való szállításra.

Rengeteg a panasz ez irányban és ez a bizalmatlanságnak érthető magyarázója, a mivel a vevő a termesztő iránt manapság minálunk viseltetik.

A kiállítás rendezése ebben az irányban is nyújthat biztatót, reményekre jogosítót a javulás terén; igen, ha a rendezés a gyakorlati élet követelményeihez tud is és akar is alkalmazkodni és ha a *termesztők* itt is *engedelmeskednek* a szabályoknak.

tékü állat arra méltónak nem mutatkozott. És ma? Csakugy potyázzák a jó díjakat. A championátust pedig mindenáron ki kell adni. Mindennek hatása: a tenyésztés visszafejlődésében nyilatkozik meg. És ezelőtt 1200 eb egy wien-i kiállításon, most már csak 529, a mi szintén az utóbbi mellett szól.

Az I. díjak kiadásával Adler erdőmester bíró csoportja ugyancsak fukarkodott, a mi tetszésemet megnyerte. Hiába! Adler a régi jó gárda egyik legkiválóbb tagja. Tudakolva az okokat, megtudtam, hogy a német rövidszőrű vizslatenyésztés decadens formalisztikai részét eme büntetéssel kívánják kiküszöbölni és a tenyésztőket jobb anyag előállítására bírni.

Hazafelé utaztamban vasárnap óhajtottam a bruck—budapesti vonalon is a vetések állását megnézni. Elindulunk Wienből, a hol éjjel —2° hideg volt. Boldogult mesterem, Ordódy Lajos,

1908-ban volt az utolsó nagy gyümölcskiállítás Budapesten. Őszi volt az is. Sikerültek állítják, az akkori napilapok és a szaksajtó csak ugy zudította a dicséretet.

Sikerült a szemnek, sikerült abból a szempontból, hogy gyümölcsészetünk haladása fölül örvendetes és szépséges jelenségeket láthattunk. De csak a *termesztő képességük* erőpróbájának vált be az a kiállítás, a melyhez pedig a gyümölcs értékesítés, a közlekedés és közegészség körében való szereplés és haladás idejéi is fűződtek; de *ebbeli* reménykedésünk valóra nem vált.

Az a kiállítás az értékesítés terén egy lépéssel se vitt bennünket előre. Pedig reméltük, hiszen a programunk összeállításánál elsősorban erre a szempontra voltunk éber figyelemmel.

Hiába! Hiába volt a program! Termesztőink nem tartották be. Legyünk azonban igazságosak. Be se tarthaták egészen. Sokkal rövidebb idő állott rendelkezésre, mint a mennyi a nyugodt és gondos eljáráshoz szükséges volna. (A kiállítás meghirdetésétől két hét múlva megnyitott a kiállítás!)

Most azonban más a helyzet egészen. Fél esztendő áll még a kiállítók, a termesztők rendelkezésére, az előkészület megtevésére; de idő áll az illetékes kertészeti egyesületek, körök, szaksajtó*) és egyesek rendelkezésére is, hogy a termesztőket, a kiállítókat kioktassák önmaguk érdekének fölismerésére.

A dinnye szántóföldi termesztéséről.

Irta: Bászeli Elek.

Daczára annak, hogy hazánk melegebb éghajlatu talajai a dinnyetermelésre igen alkalmasak, a dinnye mégis egyike azon kulturnövényeinknek, a mely jelenleg még mindig csak jelentéktelenebb kiterjedésben műveltetik, holott vasuti közlekedésünk fokozatosabb fejlődése óta a legutóbbi években máris nagyobb jelentőségre tett szert ezen kitűnő ízű gyümölcsünk, a miért is talán a dinnye termesztéséről most a midőn már elkövetkezett a vetés ideje megemlékezünk.

*) Jelen közleményünknek ép ez a célja és indítója. A közlemény az orsz. magyar kertészeti egyesület gyümölcsészeti szakosztályában tartott felolvasás egyik részlete. Szerk.

tanított meg arra, miként kell megfigyelni a vetések állását. Szinte örült a szívem, hogy mit fogok látni.

És látok hómezőket Ausztriában. No, majd másképpen lesz ez, gondolom, a határon túl, Magyaróvár gyönyörű mezőin. De helyette Pánfalva környékén kezdődik a havazás. Magyaróvártól Budaörsig hóvihar. Az Istenítélet ideje. Nyílt pályán vesztegelünk 50 perczig Komárom előtt, később még vagy 10-szer, míg végre 112 percznyi késéssel hazaérünk a keleti pályaudvarba, miután már Kelenföldön a mi jó öreg és rendesen melegen tűző napunk sugarainak egy részét reánk veté.

Majdnem megvakultam a fehérségétől. Pedig, hogy más színkeverék is jusson szemtáplálékul, olvastam, nézetem szerint a legjobb magyar mezőgazdasági művet, Jablonowski József »A gyümölcskert védelme az élősdiék ellen« és az-

A dinnye sok napos meleget és ezenkívül elegendő kész növényi tápszert is igényel, illetve nagybani termesztése csak ott jár haszonnal, a hol e termelés föltételei megvannak. Igaz, hogy éghajlati igénye a szőlőével egyező, csak hogy a szőlőtől eltérőleg a dinnye jó trágyaerőben lévő, laza természetű és üde fekvésű talajt kíván. A dinnye a legjobban diszlik televénydus homok- és vályogtalajon, ha fekvése észak felől kissé védett és délnek lejtős, az őserőben lévő erdőirtás és gyeptörés a dinnye termelésére különösen alkalmas. Ha a dinnyét a vetésforgóba állítjuk be, akkor az ugyanazon parcellába csak 5—6 év múlva kerüljön vissza azonban jó erőben lévő talajon, a melyet legalább is megelőző év őszen 150 kg. szuperfoszfát műtrágyázásban is részesítünk több éven egymásután is termelhető.

A dinnye tulajdonképpen őshazája Ázsia, még pedig Turkesztán Chiva nevű tartománya, itt teremnek a világ legízletesebb turkesztán dinnyéi. A dinnyének két fajtáját ismerjük, ugymint czukor vagy sárgadinnyét és a görögdinnyét, az előbbi az uborka az utóbbi a tök rokona. Európába a dinnyét valószínűleg a magyarok hozták be és pedig Árpád vezér alatt. A czukordinnyének jelenleg több mint ezer válfajtája van, melyek legnagyobb része hibridáció útján állott elő, a miért is azokat rendszeres osztályba sorolni nem igen lehet, mindazonáltal egyesek a czukordinnyét három főcsoportba osztják: gerezdes reczésekre, gerezdtelenekre és gerezdes bibiresosokra (cantalupokra). A görögdinnyének válfajtái már kevésbbé eltérők, mivel csak zöld, sárga és fehérbéjú, vörössárga és zöldbélű, fekete, barna, vörös és fehérmagu, a korai és a késői változatok ismeretesek.

A dinnye éppen úgy mint, a többi kapások, őszi mély művelést igényel és az erős trágyázást is meghálálja, a miért is a talajt már őszzel kell mélyen és lehetőleg altalajporhanyítónak megszántani és tavasszal azután a vetés idejéig állandóan gyommentesen és porhanyósan tartani.

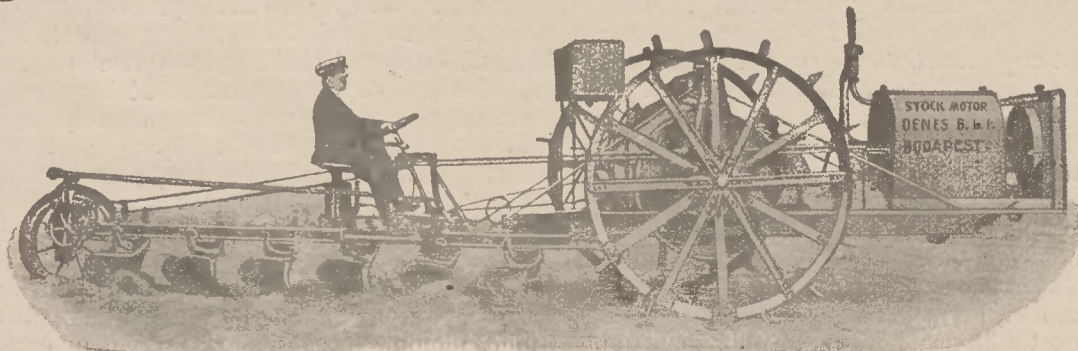
A dinnye vetésének ideje április hó végétől május hó közepéig tart. A vetés fészkekben vagy sorokban végezhető. A sorokat a czukordinnyénél 3 m.-re, a görögdinnyénél 4 m.-nyire készítjük és a fészkeket a sorokban 3 m.-re helyezzük egymástól. Sorvetésnél fenti sortávolság mellett,

után Grabner Emil gyűjteményes könyvét a »Gyümölcsösök trágyázása«-t, melynek külföldi adatait azonban már régesrégen ismertem. Elgondoltam az idén ugys hiába tanulmányozom e műveket: a gyümölcsösnek ugys befellegzett.

Kellemesen érintett azonban, hogy e sorok megírása után nyolcz napra megnéztem növegem kis gyümölcsösét a Balaton mellett, melynek ápolója én volnék és láttam, hogy van-van kár, nem is csekély mértékben, de az 1910-iki termést elérhetjük. Hasonlóképen örömmel észleltem, hogy a vetések a Déli vasut mentén sem szenvedtek valami rettenetesen. De a fákról általában ne beszéljünk. Azok bizony szenvedtek és sok közülök elpusztult.

Adjon Isten 1914-ben jobbakat kutyákban és gyümölcs- és más termésben és termékekben.

Az őszi szántások tavaszi megmunkálására egyedül csak a „STOCK“ motoreke

Közelebbi felvilágosítással szívesen szolgál

DÉNES B. betéti társaság, Budapest, V., Lipót-körut 15.

alkalmazható czélszerűen, mert a **STOCK motoreke** ugy a kifagyott, mint az átázott téli barázdákban is könnyen halad és a talajt félannyira sem nyomja, mint a lovak vagy ökrök patái. **Óriási előnye**, hogy kezeléséhez **egy ember** elegendő; benzinfogyasztása csekély s üzembentartására nehéz 740—750° benzinen kívül benzol s borneo-oxol is felhasználható.

a fészkek egymástól távolsága csak 1 m. A fészkeket homokos talajon laposan, agyagos talajon meg 10–20 cm. magasan készítsük és mindkét esetben egy-egy fészekbe 3–4 magot rakjunk egy arasznyira egymástól. A magot 2–3 cm. mélyen kell a fészkekbe rakni. A fészkek befedésére finoman elporhanyított televényes földet kell használni. Korai vetésnél ajánlatos tekintettel a májusi fagyokra, a vetés után egynehány napra pótlólag 2–2 fészkek közé 3–4 magot is ültetni, azon czélból, hogy ha az első ültetés után keletkező növények eltalálnának fagyni, ne kellesen a késői ültetésre szorulnunk.

Tekintettel különösen a cukordinnye sokféle keresztezési termékére, magot csakis megbízható forrásból szereznünk be, vagy pedig a saját termésünkből tegyük azt félre és mivel a dinnyemag csirázóképességét 20 évig is megtartja, ültetésre régi mag is alkalmazható, sőt a tapasztalt dinnyetermelők a régi 5–6 éves magot a frissnél többre is becsülik.

A mint a dinnye kikelt a talajt azonnal kapáltsassuk meg különben is egész tenyészideje alatt azon legyünk, hogy a dinnye talaja a folytonos kapálással és gyomlálással állandóan tisztán tartassék. A kapálás mindenkor csak sekélyen eszközlendő, nehogy a dinnyének a feltalaj felső-részen elterülő gyökérzete megsérüljön. Az első kapálás alkalmával a fészkekben levő felesleges dinnyenövények is eltávolítandók, úgy hogy egy-egy fészekben legfeljebb csak egy-két tő maradjon. A cukordinnyét ezeken kívül még herélni is kell, ez abból áll, hogy az első hajtást mihelyt 4–5 jól kifejlődött levele van, a 4–5 levél fölött lecsipjük, ennek azután az a következménye, hogy a visszamaradt levelek hónaljából kiinduló oldalhajításokon több gyümölcs fejlődik.

A mi a dinnyeszedés idejét illeti, annak meghatározása a legnehezebb feladatok közé tartozik, melyet helyesen csakis hosszú gyakorlat után leszünk képesek elsajátítani. Olyan dinnyét, a mely közvetlenül lesz felhasználva, érett korában kell leszedni. A szállításra szánt dinnye pedig tökéletes megérése előtt szedendő már le, mert különben a szállítással járó rázkódás folytán szétreped és bele széjjelfolyik. A leszedett dinnye száraz hűvös helyen több napig is eltarttható, a miért a szállításra szánt dinnye tökéletes megérése előtt minden akadály nélkül szedhető. Lássuk már most milyen jelek után lehet a dinnye érettségét megismerni? A sárga cukordinnye akkor érett, ha megsárgult, illatot terjeszt és szárától könnyen elválk. A görögdinnye akkor szedhető le, ha a gyümölcsétől számitott legközelebbi két kacs már elszáradt, a dinnye színe többé-kevésbé elváltozott sulya csökkent és hangja tompa lett.

Végül még felemlitem, hogy a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület huszurréti telepén, több éven át alkalmam volt a dinnye kerti és szántóföldi termelésével is foglalkozhatni és így saját tapasztalataimból kifolyólag is állithatom, hogy kat. holdanként átlagban 2000–3000 drb dinnye szokott teremni, melyek közül legalább is 1000–1500 drb eladásra alkalmas és ha csak 30–40 fillért számitunk darabonként, akkor a nyers jövedelem kat. holdanként 300–600 koronára rug, míg ezzel szemben a termelési költség nem olyan nagy, mint a cukorrépaé, cizioroké vagy dohányé.

KÖNYVISMERTETÉS.

A világ gabona- és egyéb főbb termé-nyeinek termése az 1912. évben. Kiadja a m. kir. földművelésügyi miniszter. Hogy mikor jelent meg nem tudjuk, de a miniszter már 1912 december 31-én írta alá az előszót s mindennek dacára csak 1913 márczius 12-én a mű megküldését tudató levél aláírásához, tehát 2½ hónapig nyomták ezen könyvet. No hát erre is el lehet mondani, hogy a gyorsaság nem büvé-szet, hanem az már tény, hogy mi ide a szerkesztőségbe április 21-én kaptuk vagyis az ut az Országháztértől a József-utczáig 40 napig tartott, bizony olomlában jár nálunk minden. Poroszország állatösszeírásának megtörténte után 5 héttel már a lapok megkapták a statisztikai hivataltól a hitese számadatokat. Ilyen a különbség Magyarország és Poroszország között. No ehhez sem kell bővebb magyarázat. Ezen szomorú tényt leszögezve lapozgatunk a szóbanforgó könyvben s még szomorubb adatokhoz jutunk:

Magyarországon katasztrális holdanként termett

buzából	7·45 q	hazánk 20-ik helyre jut
rozsból	6·67 q	» 17-ik »
árpából	8·09 q	» 21-ik »
zabból	6·09 q	» 18-ik »
tengeriből	10·49 q	» 8-ik »

Tehát a majdneem kizárólag mezőgazdaságból élő Magyarország terményátlagaival oly nagyon hátul kullog, hogy ez igazán szégyenünkre válik. A világ termésadatairól elég szó esett már szemlénkben, arra visszatérni ez uttal nem akarok s azon reményben zárom soraimat, hogy talán jövőre majd a miniszterium nem legutolsónak hagyja a Gazdasági Lapokat kiadványainak szétküldésénél.

Kézikönyv a földadó elengedésekről elemi csapások eseteiben. Írták *Jakabházy Béla*, a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület titkára és *Szilvássy István* pü. s.-titkár, földadónyilvántartási biztos. Nagybecskerek 1913. Ára 3 K. Megrendelhető Jakabházy Bélánál Nagybecskerek, vármegyeház.

A könnyen megérthető modorban írt munka az elemi csapások eseteiben követendő eljárásokra vonatkozólag kimerítő tájékozást nyújt úgy a gazdaközönségnek, valamint az állami és községi közegeknek is. A kézikönyv első része a termés eredményére befolyással bíró összes tényezőket leírja, ismerteti a szántóföldeken, szőlőkben és erdőkben előforduló elemi csapásokat és azok előidézőit s végül a kár minőségének és mérvének megállapítására nézve nyújt szakszerű utbaigazítást. A második rész pedig rendszerbe foglalva tárgyalja mindazon tudnivalókat, melyeket a gazdáknak az elemi csapások bejelentésénél az állami és községi közegeknek pedig a bejelentett károk további eljárásánál tudniok kell. A nagy gondtal és szakértelemmel megírt munka ajánlatra nem szorul s egészen természetesnek tartjuk, hogy a gazdaközönség azt saját érdekében beszerzi.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Szabadgazdálkodás magyarázata.

Bérleti ügyben kérnék gazdatársaimtól szives felvilágosítást. A bérleti szerződésben egy pont található: »a bérlőnek a szabadgazdálkodás megengedettnek«.

Véleményem szerint szabadgazdálkodás alatt az érthető, hogy a bérlő nincs korlátozva a vetésforgást illetőleg s hogy nincs megtiltva cukorrépa vagy más termény termelése, a mi a föld erejét nagyon is igénybe venné, azonkívül, hogy a rétből tetszésszerinti területet használhat szántóföldül; de a szabadgazdálkodás semmiesetre sem vonatkozhatik a bérlő azon jogára, hogy állatot annyit tartson, a mennyi neki épp tetszik. Ugyanis az 545.000 □-öl terjedelmű birtokon vagy 20 drb ökröt és három pár lovat tart; birkáit ezelőtt egy évvel eladta. Az összes szántás egyelőül bíró fuvarosokkal végeztette. Ily gazdálkodás mellett mindig kevesebb lesz a trágya, noha a 480.000 □-öl szántóföldön nagyon sok szalma gyűl össze s ezt hordatja a földekre trágya gyanánt, a minek sem értelme sem haszna nincs. Kevés műtrágyát is használ.

A bérlet II-ik évében kezdte meg e gazdálkodást s most *albérletbe* óhajtaná a birtokot kiadni, a mibe a birtok tulajdonosa, természetes, hogy nem egyez bele.

Azirányban kérnék szives utbaigazítást, mi értendő szabadgazdálkodás alatt s hogy kötelezhető-e a bérlő a birtok terjedelmének megfelelő állatállomány tartására, ha a bérleti szerződésben az állatállományt illetőleg nem is volna semmiféle kikötés s az esetben, ha perre kerülne a dolog, mily argumentumok alapján lenne kérelmezhető a bíróság előtt a rablógazdaság vagy inkább a bérlet beszüntetése?

Sz. J.

Kérdés. Kétéves kukoricza vetőmag.

A mult évi kukoriczatermésem nem jól érett be s mint csiráztatási kísérleteim igazolják, 48–49% csiraképességet mutat, tehát legalább is dupla magot kellene elvetnem, hogy ne legyen hiányos a kukoriczam. Azonban van 2 éves magom is, mely 88% csiraképességgel bír, csak az már most a kérdés, hogy így régebbi magból nevelt növények nem satnyábbak-e a friss tengeriből nevelteknél. A ki már vetett kétéves tengerit, lenne szives eziránti tapasztalatait velem e lapok hasábjai utján tudatni.

N. A.

Kérdés. Lehet-e még javítani valamit a szőlőn?

Egy elhanyagolt szőlő jutott birtokomba, kérem sziveskedjenek velem tudatni, mily eljárással lehetne még ezen elcsenevészedett tőkéken valahogy segíteni? Chilisalétromozás használna-e valamit s mennyit és hogyan kellene e műtrágyából alkalmazni?

B. A.

Kérdés. Gyümölcsfa-öntözés.

Száraz éghajlatu agyagos és mészben is gazdag talajon gyümölcsfáimat érdemes lesz-e öntözni, kifizeti-e majd a gyümölcstöbblet a fáradságot és költséget s nem lesz-e a termés ize és zamata kevésbé finom az öntözés folytán? Alma, körte, cseresznye és meggyről van szó.

P. D.

Felelet. Ekék és boronák szállítása országúton című kérdésre.

Az ekék szállítása állami utakon legegyszerűbben úgy történik, ha az eke oly állásban, mint az a szántásnál van, egy kis 2 kerekű talyigára, melyet egy darab deszkából és apró fakerekek-ből (melyek akár fatengelyen is ferooghatnak) tákolthatunk össze a gazdaságban a bognárral vagy faragóbéréssel. Hogy a deszkalapról le ne csuszszék az eke, annak elején legyen lazán felszegezve egy darab lécz, mely alá az eke hegyét (orrát) beszurjuk, de azt is meg lehet cselekedni, hogy egy pár ráfordítóval, (a milyennel az ablakokat zárják be) rögzítjük meg az eke talpát és orrát. Különben ilyen szállító talyigákat az eredeti Sack-féle ekékhez kapni tudtommal Prop-per Samunál, valamint Hotherr és Schrantz és Clayton és Shuttleworth czégnél is. Méltóztat-sék egy darabot valamelyiktől hozatni s ezen minta szerint házilag elkészíttetni a többit. Oly vasboronák, melyeknek felső részén nincsenek kiálló csavarok vagy szegfejek stb., hanem simák, egyszerűen felfordítandók az a sima oldalon csusztathatók az országúton is, ez ellen kifogást tenni senki sem fog, mert hisz ezzel csak simitanánk az uttestet, akár a hengerrel; de a boronák igen nagy kopásnak lennének kitéve, miért is tanácsosabb ezek alá is egy 2 vagy 4 kerekű deszkatalyigát szerkeszteni, oly formát, mint az ekék alá ajánlottunk.

F. Z.

Felelet. Mennyi trágya lesz bizonyos mennyiségű alom és takarmányból című kérdésre.

A felvetett kérdésre pontos feleletet csak abban az esetben lehet adni, ha ismerjük a két lovas kocsirakományok átlagsúlyát, a mely pedig a kocsinak nagysága, a rakodás módja, a gabona és tengeriszár kévék nagysága stb. szerint vidékenként nagyon változó. Az előállítható friss istállótrágya mennyiségét megkapjuk, ha a feleletett takarmány szárazanyagának feléhez hozzáadjuk a felhasznált alom szárazanyagát s a nyert összeget 4-el szorozzuk. E szerint — feltéve, hogy egy koci széna vagy szalma átlagsulya 7·5 q, a számitás a következő lesz: Egy koci = 750 kgr. szében 84% szárazanyag tartalom mellett van 630 kgr. takarmány szárazanyag, a melynek körülbelül felerésze, 315 kgr. jut az ürülékbe. Minthogy azonban az ürülék a szárazanyagon kívül átlag mintegy 75% vizet is tartalmaz, azért az ürülékbe kerülő szárazanyag-nak négyszeresét kell vennünk, hogy a trágyamennyiséget megkapjuk, vagyis $315 \times 4 = 1260$ kgr. friss istállótrágyára számithatunk az alomszükséglettől eltekintve 7·5 q feltakarmányozott széna után. Az alom száraz anyag veszteség nélkül a trágyába jut; az almozásra felhasznált anyagok szárazanyagát ennélfogva teljes összegben négygyel szorozzuk, tehát 1 koci = 750 kgr. alomszalmára a takarmány trágyaképző anyagainak figyelembe nem véve 86% sz. a tartalom mellett $645 \times 4 = 2580$ q friss istállótrágya esik, a mi 13% erjedési veszteség mellett kerekben 22·7 q érett istállótrágyának felel meg. Hasonló alapon kiszámítható a kérdésben felsorolt terményeknek megfelelő trágyamennyiség is, mivel azonban összetételük (tápnyagtartalmuk) között jelentékeny különbség van, az eredmény általánosítását nem tartom helyesnek.

S. Mező Károly.

II. Feltéve, hogy 30 kereszt búzából lesz 20 mázsa, 10 kereszt zabból 5 mázsa szalma, a 6 szekér búkköny 36 mázsa és hogy a buzaszalma mint alomul, a zabszalma tarmányul és a 40 mázsanak megfelelő 400 kéve tengeriszár, fele alomul, fele takarmányul használtatik fel, ezek-ből az egyik trágyakiszámítási mód szerint következő trágyamennyiség nyerhető:

20 m. buzaszalma száraz anyaga	85%	= 17·00 q
5 „ zabszalma „ „	85%	= 4·25 „
36 „ búkköny „ „	84%	= 30·24 „
40 „ tengeriszár „ „	80%	= 32·00 „

Ezen szárazanyagmennyiségekből takarmányul használva 50·49 q, alomul 36 q, szarvasmarhakkal etetve trágya lesz :

$$\frac{50 \cdot 49}{2} + 33 \times 4 = 232 \cdot 96 \text{ q}$$

ebből 15% korhadási veszteségre (34·94) levonva szántóföldre kivihető 198·02 q a mi megfelel 19 szekér trágyának.

Egy szekérre, ha csak 4 keresztet számít, buzából mintegy 2·7 q szalma esik, ennek száraz anyaga $2 \cdot 39 \text{ q} \times 4 = 9 \cdot 56$, ebből 15%, 1·43 q levonva, marad 8·13 q, a mi egy kisebb szekér trágyának felel meg.

Mivel szokások, vidékek és termések szerint, a kereszték és szekerek szerinti meghatározás igen változó, ajánlatosabb az elszállított terményeknek átlagos súlyát ott megállapítani. Ezt tudva könnyű az egy szekérre menő mennyiség száraz anyag tartalmát kiszámítani. (A száraz anyagtartalom %-ban legtöbb növénytermelési és takarmányozási szakmunkában minden egyes növényre megtalálható.* A száraz anyag ismerete alapján a trágyamennyiség kiszámításának egyik módja, mint a fenti példa is mutatja, következő: a takarmányban foglalt szárazanyag feléhez hozzáadjuk az alom száraz anyagát és ha szarvasmarha és sertés trágyáról van szó, 4-el, ló és juhtrágyánál pedig 3-al szorozzuk és az így nyert mennyiségből 15%-át veszteségre még leszámítunk.

Megjegyzem, hogy ezekből csak az tudható meg, hogy a szóban forgó takarmányokból, illetve alomból mennyi trágya nyerhető, de hogy ezután ez joggal követelhető-e, megjegyezés dolga.

Egyébként bérleteknél a talaj erejének ilyen forma biztosítása nem szokásos, nézetem szerint nem is egészen helyes. Egyszerűbb és jobb, ha például kiköti: minden bérlő köteles az általa használt földet minden 4-ik esztendőben jó éretti istállótrágyával megtrágyázni, úgy hogy egy-egy kat. holdra 20 szekér trágya essék. Ha a bérlet csak egy évig tart, a mi kisgazdáknál bár nem helyes, de több helyt szokásos, úgy a használt területnek $\frac{1}{4}$ részét kellene megtrágyáztatni.

Szöke Mihály.

Felelet. Burgonya keményítőtartalmának apadása című kérdésre.

A burgonya keményítőtartalma két okból apadhat esetleg a burgonya már degenerált vagy a talajban kevés az egyik szükséges alkotórész, valószínűleg a káli, mert abból a legtöbbet fogyaszt s műtrágyával az pótolva nem lett. De bármiként legyen is a dolog, ha már régebben lett termelve a gazdaságban burgonya, okvetlen szükséges a kálitrágyázást alkalmazni ezen termény alá s most sem volna késő a már elültetett burgonya fölé elszórni holdanként 100 kgr. 40%-os kálisót s azt jól beboronálni (akár duplán) hogy a talajjal keveredve, a lehulló csapadék által oldódva a burgonya gyökereihez eljusson, mit különben a később bekövetkező kapálások, farabolások s a feltöltés is elő fog mozdítani. Ha ezen eljárás dacára sem lesz keményítőben dusabb a burgonyája, akkor jövőre okvetlen szerezzen be szavatolt magas keményítőtartalommal bíró magburgonyát ültetésre.

F. Z.

Felelet. A korai uborka termesztése szabadföldben című kérdésre.

Az uborka egyike a legkényesebb konyhakerti növényeknek s azt a legkisebb dér, sőt köd is

* Lásd Kodolányi-féle zsebnaptárt, mely e lap kiadóhivatalában kapható.

teljesen tönkretetheti, ennél fogva nem tanácsos a szabad földbe a magvetéssel sietni. Vetési ideje május elejétől júniusig. Ha azonban korábban akarunk termést, úgy elvethetjük azt áprilisban is, de akkor a szükséges melegről a kertésznek kell gondoskodni. Már a hely megválasztásánál is arra kell ügyelni, hogy az lehetőleg meleg fekvésű legyen. Az uborkáknak fészkeket csinálunk s abba lótrágyát helyezünk, úgy elkészítve, mint a melegágyban szokás s erre jó kerti földet teszünk 15 cm. magas rétegben. Ebbe vetjük a magot s a tészket egy e célra készített borítóval leborítjuk. A borító alakja koczka vagy csonka kup, melynek minden oldala üveg legyen. Így a trágya alól adja a meleget, az üveg pedig a nap melegét gyűjti össze.

Ügyelni kell azonban nehogy túl meleg fejlődjék, mert az a növényeket könnyen előli. Egyszerűbb módja a korai uborkatermesztésnek, ha van melegágyunk s szétszedhető melegágyfiókokat készítettünk. Azt azonban, hogy az uborkát közönséges módon palántáljuk, nem ajánlom, mert az átültetést nagyon megsínyli. Korai termesztésre a salátának alkalmas fajokat célszerű választani. Ilyen pl. a Mauthner-féle középhosszu, a kigyóuborka stb.

Balogh Bálint.

APRÓK.

A hó raktározása. Németországban, de különösen Svéd- és Norvégországban kísérletek folynak a villamos fűtésre vonatkozólag. Itt első sorban a vízturbinákkal hajtott áramfejlesztő telepek áramáról van szó, a melyet nem lehet mindig kellő mértékben felhasználni. Így pl. éjjel vagy ünnepnapokon, mikor a gyári üzemek szünetelnek, a fölösleges vízmennyiséget felhasználatlanul hagyták elfolyni, sok energia vesztett így kárba, ámbátor részben ilyenkor is kihasználták a vizesés erejét, a mennyiben a nyert villamosságot elektromos accumulatorokba gyűjtötték, ámde tudvalevő, hogy ez a tározás csak korlátolt határok között gazdaságos.

Ezt az időközönként nem értékesíthető energiát alakítják hővé, a fentiekből önként következik, hogy a hőre, az előállítás idejében sincsen olyan nagy szükség, mint nappal, Ezért szükségesek a caloriticus accumulatorok, a melyekből a felraktározott hő meleg víz vagy levegő alakjában nyerhetjük a szükséges időpontban. A raktározás történhet olyképpen, hogy egy nagyobb vastömböt fölhevítünk kb. 500 fokra, ha azután pl. meleg vízre van szükség, a tömbön vezetjük át a vizet. Egy német mérnök mostanában újabb hőtárolót ismertel. Elmondja első sorban a vastömbös accumulator hátrányait: a vizet kerülő uton nyerjük, minek következtében sok energia vész el, üzemszavar esetén a víznek érintkezése az 500 fokos vastömbbel veszélyessé válik. Kitűnt továbbá, mondja a föltaláló hogy a vastömbnek okvetlenül 100 foknál magasabb hőmérséklettel kell bírnia, mert a hatás megszűnik, ha a hőmérséklet 100 foknál lejjebb süllyed; a melegmennyiség tehát nem használható ki teljesen, közel 25 százaléka elvész.

Eme hátrányokat úgy küszöböli ki, hogy közvetlenül a vizet melegíti, a melyet egy nagyméretű, hengeres és természetesen jól szigetelt edénybe zár. A melegítés felülről lefelé történik, az elektromos fűtőtest az edény elzáró födeléhez van szerelve s azzal együtt leemelhető. Az edény alján áramlik be a hidegvíz, a melegvizet a födemen át távozik. A fűtőtest elhelyezésének felül az az előnye, hogy a meleg víz azonnal rendelkezésünkre áll s nem kell várunk, míg a

tartály egész magasságában átmelegszik. Az edény alján perforált lemezt helyezett el a constructör, ez a lemez megakadályozza azt, hogy a beáramló hideg víz nagyobb mérvű keringést idézzon elő, a mi károsan befolyásolná az accumulator működését. Viszont gondoskodnia kellett arról is, hogy felülről lefelé gyenge keringés létesüljön, ez úgy érhető el, hogy a fűtőtesteket nem vízszintesen helyezük el, hanem függőlegesen álló bordatestekké képezzük ki. Kiegészítő része még az új hőtárolónak a hőmérsékletszabályozó, a mely megszakítja az áramkört, ha a megengedettnél magasabb hőfok létesülne.

A tartály tökéletes szigetelése lehetővé teszi, hogy a víz az itt tekintetbe jövő leghosszabb idő alatt is csak kis percent hőt veszítsen. A meleg viznek szállítása a szükséges helyekre ismert berendezésekkel történhetik. Ha vizet helyiségek fűtésére akarjuk felhasználni, célszerűbb légszatórnákat vezetni a tartály belsejébe s a felmelegített levegőt a helyiségbe visszazállítani.

Az alkohol. A borban, sörben, pálinkában nem egyforma mennyiségű szesz van. A sörben 3—8 százalék, a borban 10—14 százalék, a pálinkában 20—60 százalék, de van ennél erősebb pálinka is. Az alkohol a borban, sörben és pálinkában egy és ugyanaz, különbség köztük nincs. A ki tehát azt mondja, hogy ő bort iszik, mert abban kevesebb a szesz, mint a pálinkában, az önönmagát ámitja, mert a borból többet iszik, mint a pálinkából. Nem jutott testébe kevesebb alkohol, ha fél liter bort ivott, mintha helyette 1 deci pálinkát ivott volna meg.

A pálinkát Magyarországon csak 1650 óta ismerik, de akkor még nagyon drága volt. Olesóvá csak 1820 körül lett, a mikor már burgonyából, gépek segítségével tudtak szeszt gyártani. Az olesó pálinkát a munkások fogyasztották, ma is ők isszák a legtöbbet. Magyarországon évenként több mint 3 millió hektoliter bort, majdnem másfél millió hektoliter sört és kerek számban 2 millió hektoliter pálinkát isznak meg. Ebből Magyarország minden lakosára (beleszámítva a gyerekeket, lányokat és asszonyokat is) évenként 16 liter bor, 7 liter sör és 9 liter pálinka jut. De van Északmagyarországon oly vidék is, a hol minden emberre 16 liter pálinka jut évenként. Csikmegyének például 114 ezer lakosa és 3169 házi pálinkafőzője van. Ha a sör literjét 50, a borét 80, a pálinkáét pedig 140 fillérbe számítjuk, akkor Magyarországon évenként 600 millió koronát isznak meg, Németországban évenként 3080 millió koronát költenek szesz italra. Kétszer annyinál is többet, mint a mennyibe a szárazföldi és tengeri hadsereg kerül, négyszer annyinál többet, mint a mennyibe a munkásbiztosítás kerül és ötször annyit, mint a mennyit népiskolákra fordítanak. Európában a legtöbb bort Franciaországban fogyasztják, évenként 42 millió hektolitert: a legtöbb sört Németországban, évenként 67 millió hektolitert; a legtöbb pálinkát Oroszországban, évenként hat és fél millió hektolitert. Európában a legtöbb bort a francia issza, fejenként 108 litert egy esztendőben; a legtöbb sört nem a német, hanem a belga, fejenként 211 litert, mert Belgiumnak kevesebb a lakossága, mint Németországnak és így egy belgára több sör jut, mint egy németre; a legtöbb pálinkát ugyancsak nem az orosz, hanem a dán, fejenként 14 és $\frac{1}{2}$ litert. Legmértékletesebb ország Európában Norvégia. Ott átlag minden 15 ezer emberre jut egy pálinkamérés, de van olyan város is, a hol egy sincs, míg Franciaország némely vidékén minden 25, Belgiumban pedig néhol minden 14 lélekre jut egy pálinkamérés. De meg is látszik a norvégeken a józan élet eredménye. Évről-évre szűlesebb legények kerülnek náluk sorozás alá, míg Franciaországban évről-évre véznábbak,

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdektor hirneves fűteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitő rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szemet fogyasztanak.

Referenciákkal, dímerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 81-21. Telefon 81-21.

apróbbak. Egész Európában (leszámitva a balkáni országokat: Szerbiát, Romániát, Görög- és Törökországot, a honnan nincsenek adataink), évenként megisznak 110 és fél millió hektoliter bort, 180 millió hektoliter sört és 19 és fél millió hektoliter pálinkát, összesen 21 milliárd korona árárt. Az egyes államoknak ebből az elfogyasztott rengeteg szeszes italból szép adójövedelmük van, de a szeszesadón befolyt összeget majdnem egészen kórházakra, javítóintézetekre, börtönökre kell költeni, a melyeket több mint felerészben az iszacos emberek töltenek meg.

A csiriz penészesedése. Gyakran megveszik, hogy a palackokra ragasztott czimkék alatt megpenészesedik a csiriz és a czimkék elromlanak. Eleinte a csirizhez timsót kevertek a penész ellen, de ez által a színek megfakultak. Most timsó helyett boraxot vesznek, a mi sokkal célszerűbb. A forró vízhez boraxot kell venni, melynek a fölösleges része kihülés közben kiválk és eltávolítható. E forró oldattal keverik el aztán a keményítőből, vagy dextrinből készült csirizt.

Mogyoró és a dió. Két igénytelen gyümölcsféle, a mire alig vetnek valami súlyt, holott pedig a közgazdasági életben nevezetes szerepet játszanak s az áruforgalmi statisztika csalahatatlanszámai bizonyítanak a mellett, hogy egyik ugyan mint a másik, több figyelmet érdemelne, hisz a közéletelésben mindkét gyümölcsféle nagy keresletnek örvend s mivel a fogyasztást a belföldi termelés nem képes fődözni, ezért importra szorulunk s csengő arannyal, drágán kell megfizetnünk azt, a mit a hazai földön is könnyű szerrel s bőséges mennyiségben állíthatnánk elő. A mi termelési rendszerünknek éppen ez a bibije: csak exportra bolgozunk és ebben is a kalászos gabonákra van vetve a fősúly; ellenben nem látjuk meg a kiáltó hiányokat s nem vesszük észre, hogy az exportra kerülő gabonafélék és nyersárak mellett sok olyan cikkiből talán az összes gabona-exportunk értékét is megközelítő behozatalunk van, a mire rendszeres és szervezett termelés mellett nem volna szükség, sőt még ezekből is exportálhatnánk. Ezek közé a cikkek közé számíthatók a mogyoró és a dió is, a melyeknek bőségesben való termelésére a magyar föld és a klíma mintegy predestinálva van s ennek dacára is nem hogy kivitelre dolgozhatnánk, de még a belfogyasztást sem győzzük s így jutunk abba a helyzetbe, hogy évről-évre több millióval adózunk az élelmesebb külföldnek e két igénytelen gyümölcsért.

Hogy mit jelent e két figyelemre alig méltott gyümölcsféle a nemzet gazdasági életében, arról álljon itt a statisztika azon számadata, a mely szerint 1910-ben behoztunk hazánkba 1402 q. mogyorót, kivittünk ellenben 148 q-át. A következő 1911. évben a helyzet még rosszabb volt, mert ekkor 9481 q. volt a behozatal 1,431.631 korona értékben, holott ugyanez időben kivittünk 381 q-át 24.384 korona értékben, vagyis több mint 1-4 milliót kellett fizetnünk a külföldnek csak mogyoróért. Nem sokkal jobb a helyzet a diótermelésről sem. 1910-ben 3684 q. volt a behozatal, a kivitel ellenben 3109 q-t tett ki; 1911. évben ellenben 27.101 q. 2,547.497 korona értékű behozattal 14.978 q. 733.922 korona értékű kivitel áll szemben. Tehát dióért is a külföldnek adóztunk, és pedig közel két millió korona erejéig.

Hagyján, ha ez csak muló jelenség volna, ami csak néhány napján, rossz termésű és elemi csapásokkal járó években mutatkoznék. De így van 30 év óta állandóan, vagyis állandó adófizetői vagyunk e két gyümölcsféléért a külföldnek. Még elszomorítóbbnak tűnik föl azonban a helyzet akkor, ha a vonatkozó külföldi viszonyokat is vizsgálva, azt kell megállapítanunk, hogy például Olaszország és Franciaország a mogyorótermelésből hasonlíthatatlanul rosszabb talaj- és termelési viszonyok közt, évről-évre milliókat vesznek be, nem is szólván Angliáról, a hol több élelmes termelő milliókra rugó vagyont halmozott fel csak a mogyorótermelésből. Hogy pedig mit lehet elérni a diótermelés terén, arra a legszebb példával szolgál Franciaország, a mely a mi talaj és klimatikus viszonyainknál sokkal kedvezőlenebb viszonyok között 1890 óta évről-évre 18—20 millió frank értékű diót termel csak export célokra, tehát ennyit a belföldi szükségleten felül s ezt exportálja a világ minden tája felé, mert a deresett és jól fizetett közéletelési és — világezikk. Ezt

a példát kellene követnünk nekünk is, a mit annál könnyebben tehetnénk, mert erre földünk és klímánk nagyon is megfelelő. De, természetesen, e célból szakítani kellene az eddigi rendszertelen termelési rendünkkel s szervezni kellene a termelést úgy, hogy ne keljen behozatalra szorulnunk s a külföldnek adóznunk oly cikkekért, a mit itthon is bőségesen termelhetnünk. Nálunk mintegy két millió diófa elültetésére lenne még szükség avégből, hogy a kivített szükségletenél téve Franciaország nyomába léphessünk. Erre kell törekedni s erre meg is volna a mód, hisz az állami faiskolák és csemetekertek ezt a számot könnyen előállíthatnák és ha a diócsometeket az állam ingyenesen osztaná ki: másfél évtized múlva e fák már meghoznák gyümölcsüket s milliókat hoznának az adóktól és közterhektől amúgy is agyonnyomított nemzet zsebébe. Így aztán könnyebben telne az adóra is!

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnokmegyében. Időjárásunk az ezelőtt két héttel lezajlott hóviháros, fagyos idő után néhány napi utó-faggyal, hirtelen meleggé változván, a növényzet ismét tenyészetnek indult, szépen fejlődött. Most azonban a meleg és ezzel járó szárazságra nagyon kívánatos volna mérsékelt mennyiségű csapadék, különösen a hideg havas idő óta elvetett kokoriczára, de kívánatos volna a megcsigázott tavaszi kalászos-, répa-, mező- és takarmányfélékre is. Nem ártana bizony az eső a késői búzára sem, sőt szükséges volna, mert ezek nem annyira bokrosodnak, mint inkább nyurgulnak. A fagy és hó az őszi vetésekben látszólag kárt nem tett. Tavasziatek megcsigázta. Gyümölcsben igen sok kárt tett. Szőlőből — fekvés szerint — 10%-tól 60%-ig elvitt.

N. Országos kiállítás 1916-ban. Elterjedt azon hír, hogy 1916-ban rendezendő országos kiállítást rendeznek, mint nevezetes, nagy és jelentős kormányzati tervről ad hírt. De nem a kormány állásfoglalásáról van szó, hanem arról, hogy a földművelésügyi miniszteriumban merült fel az az eszme, hogy rövid időn belül országos kiállítás rendeztessék. A kiállítás eszméje most tárgyalás alatt van és illetékes faktorok lesznek hivatva eldönteni, megvalósuljon-e ez az eszme, vagy sem.

Gazdatisztek gyűlése. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete tartotta rendes évi közgyűlését a megjelenésben akadályozott Széchenyi Emil gróf helyett Nick Ede elnököl. A közgyűlést választmányi ülés előzte meg, melynek főbb tárgya gazdatiszti özvegyek s elszegényedett gazdatisztek segítséget kérő folyamódványainak elintézése volt. A közgyűlést Nick Ede rövid beszéddel nyitotta meg, a melyben visszapillantást vetett az egyesület mult évi munkásságára.

Ezután Jeszen-zky Pál ügyvezető-igazgató terjesztette elő jelentését az egyesület lefolyt esztendei működéséről. A jelentés kiemeli, hogy a válságos politikai, társadalmi és gazdasági viszonyok sok tekintetben békítőan hatottak az egyesület munkásságára. Fölterjesztést intézett az egyesület a kormányhoz több ízben az üzletszerű parcellázás megakadályozása céljából, kérte továbbá a parcellázó és telepítő törvény mielőbbi megalkotását olyképpen, hogy a parcellázás folytán állás nélkül maradt gazdatisztek részére a földarabolt birtokokból megfelelő középberlet és középirtok hasított ki. Az állasközvetítés terén tapasztalható visszaélés meggátlása céljából az egyesület a vármegyei gazdasági egyesületek közreműködését kérte ki, a melynek tulnyomó nagy része vállalkozott az állasközvetítésnél a közreműködésre. Magának az egyesületnek állasközvetítő irodája a mult évben megszokott kereteken végezte működését. Megemléskzik a jelentés az egyesület három évtizeden át volt elnökének, Bujánovics Sándornak érdemeiről, a kinek arcképét ünnepi közgyűlés keretében leplezték le. Elagott gazdatisztek s gazdatiszti özvegyek részére az elmult év folyamán 3600 korona segítséget osztottak ki, ugyszintén több ösztönző díjat gazdatiszti árvák részére. A közgyűlés az előterjesztett jelentést jóváhagyta. Tárgyalták azután a számvizsgálóbizottság jelentését az egyesület mult évi zárószámadásáról s az egyesület vagyoni állapotáról. A jelentés szerint a

vagyoni viszonyok kedvezők. Megállapították ezután a jövő évi költségvetést, majd az alapszabály szerint lejárt mandátumu választmányi tagokat újból megválasztották. Végül az indítványokat tárgyalták, melyek közül hozzájárultak Deme Gyulának javaslatához, hogy a vármegyei gazdasági egyesületeket s azok tisztviselőit felkérjük, hogy az egyesületbe tagul lépjenek be. A közgyűlés berekesztése után a mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézetét tartotta rendes évi közgyűlését. Napirend előtt Pivonkay Béla szövegterve, hogy a belügyminiszter engedelmet adott a nem okleveles gazdaszisztek egyesületének nyugdíjalap céljára való gyűjtésre. Szükségesnek tartja, hogy a gazdaszisztek körében már is tapasztalható félreértés eloszlatása céljából az egyesület jelentse ki, hogy a gazdasziszteknek nagy fáradsággal megalapozott és évek hosszu során át megszilárdult nyugdíjintézete ettől a mozgalomtól távol áll, s annak semmi komolyabb jelentőséget nem tulajdonít. A közgyűlés ez indítványhoz hozzájárult, majd elfogadta az ügyvezető-igazgató által előterjesztett számadatokat, a melyek szerint a nyugdíjintézet vagyona meghaladja jóval a 800.000 koronát.

A földárak és földberek alakulása Magyarországon. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályának ülésein gróf Dezasse Ferencz előadást tartott a földárak és földberek alakulásáról. Rámutatott előadó arra, hogy míg minden forgalmi cikknek megvan a maga napi ára, a mit nyilvántartanak s a mit bárki megtudhat, addig a termőföld, közgazdaságunk eme legnagyobb értéke kivétel képez e tekintetben. A föld árát, ezen ár változásait és a föld jövedelmezőségét nem tartják nyilván és nem dolgozzák fel statisztikailag. A föld árát és kelendőségét befolyásoló tényezők felsorolása után kifejti gróf Dezasse a földárak és földberek nyilvántartásának szükséges voltát, de utal egyszersmind a statisztikai anyag feldolgozásának nehézségeire. Örömmel állapítja meg, hogy a kisbirtokosok és a gazdasági munkások az utóbbi évek folyamán birtokukat és bérleteket tudtak szerezni. Sokhelyt azonban a birtokár és a birtokjövedelem közt a kellő arány nem áll fenn, a mi főleg a mostani kedvezőtlen pénzviszonyok közepette veszedelmet jelent. Ezen tünetek elbírálása és idején való orvoslása, statisztikai számadatok hiányában, lehetetlen. Üdvözli ennél fogva a pénzügyi kormány intézkedését, hogy a földberek számadatait a vármegyei gazdasági egyesületek útján beszerze. Ezt azonban nem tartja elégségesnek. A föld forgalmi értéke csakis a tényleg elért áraknak kötelező bevallásából és a nyert adatok statisztikai feldolgozásából tudható meg. Javasolja, hogy kérje fel az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a kormányt a bérforgalomra vonatkozó mostani és esetleg a régebbi adatok közléteire is. Egyuttal előkészítendő volna a birtokváltások alkalmával elért földárak kötelező bevallása. A nyert statisztikai anyag feldolgozására és áttekinthető összegezésben időszakonkénti közléteire az országos statisztikai hivatal utasítandó. A szakosztály a javaslatokat magáévé tette.

A Gazdák Biztosító Szövetkezte április hó 28-án tartotta Zselénski Róbert gróf elnöklésével 12-ik rendes közgyűlését. Előzően az alapítók alapszabályszerű gyűlése volt. Az alapítók, valamint az erre következő közgyűlés elismeréssel vette tudomásul, hogy a szövetkezet mindhárom üzletága fokozatosan fejlődik, a fölművelést az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak megadta és a kilépő Bernát István dr.-t, a Magyar Gazdászövetség igazgatóját. Herтеленy Ferencz főrendiházi tagot, Szomjas Lajos dr. miniszteri tanácsost, mint a földművelésügyi miniszterium képviselőjét, Teleky József gróf főrendiházi tagot újra, Meskó Pált, a Gazdászövetség titkárát pedig új igazgatósági tagul, valamint Buday Barnát, az OMGE titkárát új felügyelő-bizottsági tagul megválasztotta. Az elemi osztályok bevétele tüzdíjból 4,626.120 koronára, jégdíjből pedig 1,395.830 koronára emelkedett az elmult esztendőben, míg az életosztály díjbevétele illetékekkel együtt elérte a 674.000 koronát. Tüzkárért kifizetett a viszontbiztosítók részének betudásával 2,485.890 koronát, jégkárárt a tavalyi 421.169 koronával szemben 1,271.769 koronát. Összes tartalékai a díjtartalékkal és díjtívittel együtt az elmult esztendőben 585.735 koronával 3,357.603 koronára

emelkedett. A szövetkezet alaptőkéje 2,527.980 korona, úgy hogy az összes tartalék és az alaptőke, tehát a szövetkezet biztosítéki alapja közel hat millió koronát tesz ki.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület választmányi ülésén Világossy Gáspár titkár indítványára elhatározta, hogy a megye szarvasmarhatenyésztésének föllendítése érdekében bérleti uton Szatmár város közelében üszőlegelőt létesít, melyet május hónapban át is adnak rendeltetésének. Nagyobb területen műtrágyázási kísérletet és rétművelési munkát fognak végezni, mert ezideig éppen a kaszálókra alig fordítottak valami gondot.

A Fejér- és Tolnamegyei Gazdatiszti Kör április hó 23-án tartotta meg választmányi ülését Lintner Sándor elnök elnöklete alatt. Elhatározta a választmány, hogy a kör 10 éves fenállását május hó 18-án diszközgyűlés keretében méltó módon megünnepeli s utána társas ebédet rendez. A kör idei — szokásos — tavaszi tanulmányuti kirándulását Tolnamegyében rendez s június hó első felében Kunffy Károly földbirtokos fáczánkerti gazdaságát teszi tanulmány tárgyává. Szilárd Gyulának a szavatos gazdatiszti rendszerre vonatkozó, nagy tudással részletesen kidolgozott, magas színvonalon álló emlékirata teljes egészében elfogadott s elhatározott, hogy az ki nyomtatás után, mozgalom megindítása végett, a miniszteriumoknak, országgyűlési képviselőknek, napi- s szaklapoknak meg fog küldetni. Az emlékirat gondos elkészítéséért Szilárd Gyulának jegyzőkönyvi köszönetet mondott a választmány. Végül tudomásul vette a választmány a fejérmegyei gazdasági egyesületnek azon átiratát, mellyel megengedte, hogy a gazdasági egyesület hivatalos lapja a gazdatiszti kör hivatalos lapja is legyen s ez a lap címében is kifejezést nyerjen. Elhatározta egyúttal a választmány, hogy a lapot a kör tagjainak tagilletményképen május hó 1-től küldeni fogja.

Az egyesülési jog védelme. A belügyminiszter rendelete, melyszerint ha az egyesületek nem saját helyiségükben, vagy nem csak egyesületi tagok részvételével tartanak gyűléseket, kötelesek azt a rendőrségnek bejelenteni, közlőrel érinti a közigazgatási egyesületeket is. Igy a »Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé«-nek jelenleg nincs még oly helyisége, a hol gyűléseit megtarthatná. Már pedig az egyesület tevékenysége magával hozza, hogy a rendes havi igazgatóválasztmányi, irodalmi szakosztályi és egyéb bizottsági üléseit az egyesületi irodán kívül tartsa meg. Ezen rendes üléseken kívül a szükséglethez képest előadásokat és kongresszusokat is rendez az egyesület, melyeken olyan szőlőtermelők és borkereskedők is részt vesznek, kik a szervezetnek nem tagjai. A belügyminiszter rendelete értelmében ezt mindannyiszor 24 órával előzetesen a rendőrhataloságnál be kellene jelenteni, ha csak bírságolásnak, sőt esetleg a gyűlés felosztatásának az egyesület nem akarja magát kitenni. Ebből kifolyólag fölterjesztésében azt a kérdést intézi az egyesület a belügyminiszterhez, hogy a szóbanforgó

rendelet kiterjed-e a gazdasági szakegyesületekre. Igenlő esetben pedig, tekintettel arra, hogy a »Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete« a szőlészet és borászat elméleti és gyakorlati fejlesztését tűzte ki feladatul és napi politikával egyáltalán nem foglalkozik, kéri az egyesület, hogy a gyűlések bejelentési kötelezettsége alól, addig, míg megfelelő helyiségre tud szert tenni, mentseik fel.

A tagosítás könnyítése. A tagosítás ügyét új alapokra fektető és az eljárást lényegesen egyszerűsítő 1908. évi XXXIX. és VII. t.-cikknek életbelépte óta a tagosítások évről-évre szaporodnak. Megállapíthatjuk azonkívül a statisztikájukból azt is, hogy míg egyes vidékekről egyáltalán nem érkezik tagosítási kérelem, az eddig lefolytatott tagosítások körzetében valószínűleg 500 korona, azonban ugyszólván márhólnapra jelentékeny tökévé változott, melyet a tagosításra szoruló szegény községek nehezen, sőt mondhatnók, csak kivételes esetekben tudtak összehozni. Ezen most változtattak. Az orvoslás oly módon történt, hogy a földmivelésügyi miniszter a napokban kiadott rendeletében az anyagi biztosíték követelése helyébe vagylagosan az erkölcsi biztosíték követelményét helyezte. Körrendeletben közölte a vármegegyék gazdasági egyesületeivel, hogy abban az esetben, ha a tagosítási kérelem előterjesztésének gazdaságilag indokolt voltát az illetékes gazdasági egyesület igazolja az 500 korona biztosíték bírói letébehelyezésétől eltekint, A gazdasági egyesületeknek bekapcsolása a tagosítás ügyébe, agrárpolitikai jelentőséggel is felruhazza a rendeletet. Az a fontos hatáskör, melyet a gazdasági egyesületek által nyerne, tekintélyüket, a vidék életében játszó szerepük súlyát és fontosságát kétségkívül lényegesen fogja emelni. A gazdasági egyesületeknek azonban kötelessége ügyelni arra, hogy ez a nekik juttatott értékes jog és kötelesség ne sülyedjen a kezükben egyszerű formalitássá.

Tilos a szénaszállítás a Balkánra. A szénaküldemények felvétele nyitott kocsikban Zimonyba és Zimonyon át a Balkán államokba szünetel. Az utban levő ily küldeményeket feltartóztatják és rendelkezésre bocsátják. A m. kir. államvasutak igazgatósága közzéteszi, hogy ez az intézkedés azért vált szükségessé, mert a szerb államvasut f. hó 25-től kezdve szénaküldeményeket nyitott kocsikban nem fogad el.

Árpaüzkséglet a Balkánon. Szerbia szükében van a takarmány- és vetőárpanak és behozatalra fog szorulni. Bulgáriában még van elég takarmányárpa és csak a hadsereg részére való árpát kell külföldről beszerezni a rossz közlekedési viszonyok miatt. Az új területek részére vetőárpat kell vagy 2400 mm.-át beszerezni. A rendes árpat területnek csak egyharmadát vetették be. A bolgár árpa ára 17 és 19 frank közt ingadozik. Görögország normális években is külföldről fedezi az árpaüzkségletét és pedig Oroszországból. Most az árpa csetvertje (60 kg.-os suly) 11 és 1/2 rubel.

Erélyes rendelet az arankairtásról. Magyarországon másfél évtized óta folyik a hivatalos harc a káros élődsi növény, az aranka ellen. Az irtás érdekében kiadott hivatalos rendeleteknek azonban a gazdák csak nagyon felületesen feleltek meg és a földmivelésügyi miniszter úgy a gazdasági tudósítók jelentéséből, mint a magkereskedők állandó panaszaiából meggyőződött arról, hogy erélyesebb rendszabályokra és ellenőrzésre van szükség. A panaszok szerint a lóhere- és luczernamag tele van arankamaggal s a külföld előtt, a hova szállítják, a magyar piac hitelét veszti. Az élődsi növény elterjedése emellett pusztulással fenyegeti a lóheréket és luczernákat, a minek az állattenyésztésre is káros hatása van. A miniszter most úgy rendelkezett, hogy az arankairtásra vonatkozó rendeletet a községekben többször ki kell hirdetni és a mulasztókkal szemben a legerélyesebben kell eljárni. Kihágás miatt meg-

indítják ellenük az eljárást és a legsúlyosabb büntetéseket alkalmazzák. Azoknak a gazdáknak terhére pedig, a kik a kitűzött határidőig el nem végzik az arankairtást, az előjáróság fogja a munkákat elvégeztetni. A rendeletnek kihirdetésétől számított hat héten belül kell érvényt szerezni.

Bosznia és Hercegovina bortörvénye. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete fölterjesztést intézett a kormányhoz, hogy Boszniában és Hercegovinában is egy, a magyarországi bortörvényvel azonos törvény készíttessék. A fölterjesztés indokolása szerint Magyarországnak az annektált tartományok felé irányuló borkivitele már most is jelentékeny és idővel tetemesen fokozható lesz, ha a magyarországi természetes borok itt egészségtelen versenyre nem akadnak.

A gázmotorok kezelőinek tanfolyama a m. kir. technológiai iparmuzeumban május 5-én nyílik meg és június 9-ig tart. Az előadások naponként este 7 órától 9 óráig a felső ipariskola első emelet 44. sz. termében tartatnak. E tanfolyamon a világítógáz, generátorgáz, benzín és nyerspetroleum-motorok szerkezetét és kezelését tanítják. Tanulókul fölveszik az ilyenféle motorok tulajdonosait és kezelőit, a motorgyárak szerelőit és géplakatosait, végül a jelentkezés sorrendjében más géplakatosokat is. A beiratásokat a m. kir. állami felső ipariskola (VIII., Népszínház-utca 8. sz.) I. em. 44. sz. tantermében május 3-án este hét órától 8-ig és 4 én délelőtt 10 órától 12-ig tartják meg. A jelentkezők kötelesek igazolni mesterségüket és jelenlegi foglalkozásukat. A hallgatók a tanfolyam elvégzése után vizsgát tehetnek, sikeres elvégzéséről bizonyítványt nyerne. Tandíj 10 korona. A vizsgadíj 10 korona.

Budapesti lóversenyek. A budapesti lóversenyek májusi meetingje kiváló versenyprogrammal f. hó 4-én veszi kezdetét. Felkérünk annak közlésére, hogy a lóversenyeket látogató közönség figyelmébe ajánljuk, hogy a versenytéri belépti-jegyeket a jegypénztáraknál a nagy tolongás elkerülése, tehát saját kényelme érdekében, a versenyprogramokon megjelölt dohánytözsdekben a versenynapok délelőttjén előre váltsa meg. Szintugy saját érdekében áll a közönségnek, hogy a belépti-jegyeket láthatóan viselje, hogy ezáltal az ellenőrség felszólításait mellőzhesse.

Az Adria Tengerhajózási Társaság közgyűlése. Az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság Lánczy Leó v. b. t. t., főrendiházi tag elnöklete alatt megtartotta rendes közgyűlését. Az igazgatóság által a közgyűlés elé terjesztett évi jelentés szerint az 1912. üzletév konjunkturái a tengerhajózásra nézve rendkívül előnyösen alakultak, a viteldíjak a nemzetközi viszonylatokban hosszú idő óta nem észlelt magasságra emelkedtek s habár a társaság a fiemei kiviteli és behozatali forgalomban ezeket nem is érvényesítette, a külföldi kikötők egymásközti forgalmában s főleg az angol szénállításban mégis módjában állott a kedvező helyzetet kihasználhatni, úgy hogy az 1912. üzletév mérlege 1,568.683 korona 99 fillér tiszta nyereséggel záródik, ami 324.059 korona 54 fillérrel több, mint az előző évé. A felmentvények megadása után az igazgatóság tagjaivá az eddigiek, a felügyelőbizottság tagjaivá pedig budai Goldberger Gyula, hevesi Hevesy Lajos, baranyavári Ullman Emil és Lisznyay Damó Tihámér (uj) választattak meg.

A mintafalucska megtekintése a leipzig-i nemzetközi építészeti kiállításon igen érdekes Nemesak hogy a legkülönbözőbb stílusban épült elragadó kis falusi lakok vonják magukra a szemlélő figyelmét, hanem a gazdember is istállóiban, színekben és pajtáiban, melyek a mezőgazdasági gépek és szerszámok kiállítási helyiségéül szolgálnak, megtalálhatja az öt leginkább érdeklő dolgokat. Az utóbbiakban állította fel a dr. Gaspary & Co., Markranstädt, Leipzig melletti gépgyár a különösen gaz-

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata folyó évi július hó 9-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúviz.

Rapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

dások céljaira szerkesztett kombinációs gépét. Ezen a gépen kicserélhető formaszekrények által betonfalitglák, csemefedőcserepek, alagsóvek és járdalapok egyaránt gyárthatók, tehát mindazon építési termékek, melyeket a gazdember leggyakrabban szükségel és melyek gyártása által a munkátlan évszakokban jövedelmezően foglalkoztathatja munkásait, béreseit és cselédeit. Ajánlatos előzetes tájékozódás céljából az említett cég főárjegyzékét bekérni, melyet a cég bárkinek díjtalanul küld.

Felhívjuk t. olvasóink figyelmét, a lapunk mai számához csatolt Joh. Cervinka Prag című mellékletére.

Kereskedelem, tőzsde.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. május 2-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekben 150 szekér réti széna, 26 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 29 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 3 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Arak q-ként állérben a következők:

Réti széna I. r. 960—1080, réti széna II. r. 700—920, réti széna csomagolása 560—600, muhar 1000—1180, zsupszalma 400—500, alomszalma 300—400 takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 1160—1140, löhere —, luczerna —, köles — sarju 000—000 szalmaszecska 460—500. Összes kocsiszám 215. Összes súly 258.000 kilogramm.

S Z E S Z.

A szeszüzletben élénk kínálat uralkodott és a szeszarak gyéribb vételkedv mellett olcsóbb árban zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 203—203.50 koronáig adózatlanul 64—64.50 koronáig, míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb voltak ajánlatok.

Adózott *finomított szesz* nem hordóvételeknél 204—205 koronáért kelt.

Denaturált szesz hordóval együtt 49 koronáig kelt el. *Nagyobb tételek* kötésre olcsóbb árban voltak ajánlva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz gyéribben volt ajánlva és fix árban 51.50—52.50 koronáig kelt el. *Exkontingens szesz* —.50 kor. olcsóbban kelt.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 57—58 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	203.—204.—	K
Finomított szesz adózatlan	64.—65.—	»
Élesztőszesz adózva	—.—	»
Élesztőszesz adózatlan	—.—	»
Nyersszesz adózva	201.—202.—	»
Denaturált szesz	49.—49.50	»

Napijelentés a gabonátörsdéről.

— 1913. április 30. —

Mérsékelt kínálat és ugyanoly kereslet mellett készbuzában csöndes az irányzat; a forgalomba került 14.000 mm. változatlan áron kelt el. Rozs tartott, tengeri szilárdabb, zab változatlan.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 700 mm. 79.5 kg. 23.65 K, 200 mm. 79 kg. 23.50 K, 400 mm. 79 kg. 23.45 K, 200 mm. 79 kg. 23.75 K, 200 mm. 79 kg. 23.75 K, 1650 mm. 78.9 kg. 23.50 K, 300 mm. 78.5 kg. 23.35 K. 150 mm. 78.5 kg. 23.20 K, 500 mm. 78 kg. 23.30 K, 200 mm. 78 kg. 23.30 K, 200 mm. 78 kg. 23.30 K, 200 mm. 77.5 kg. 22.75 K.

Mind három h ónapra.

Rozs. 100 mm. 19.—K, 200 mm. 19.—K, 200 mm. 18.80 K, 250 mm. 18.75 K. 100 mm. 18.75 K, 200 mm. 18.60 K, 440 mm. 18.50 K, keverék.

Zab. 100 mm. 20.95 K, 300 mm. 20.90 K, 100 mm. 20.75 K, 100 mm. 20.60 K. 2000 mm. 19.80 K, raktári.

Tengeri. 100 mm. 16.60 K, vagonba.

Kézpénzfizetés mellett, paritásra.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	11.25—11.27
Buza októberre.....	11.86—11.87
Rozs áprilisra	9.25— 9.75
Rozs októberre	9.74— 9.75
Zab áprilisra	9.73— 9.84
Zab októberre	8.86— 8.87
Tengeri 1913. májusra..	8.20— 8.21
Tengeri júliusra.....	8.36— 8.37

Készáru-tőzsde 1913. május 1-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapestén		100 kilogramm készpénz ára Budapestén	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki ..	75	—	79	22.85
" ..	76	42.10	80	23.05
" ..	77	22.80	81	23.15
" ..	78	22.45	82	—
Fehérmegyei ..	75	—	79	22.70
" ..	76	21.95	80	22.85
" ..	77	22.05	81	23.05
" ..	78	22.30	82	—
Pestvidéki ..	75	—	78	22.45
" ..	76	21.05	80	—
" ..	77	22.10	81	—
" ..	78	22.85	82	—
Bánsági ..	75	21.90	79	—
" ..	76	22.10	80	—
" ..	77	22.20	81	—
" ..	78	—	82	—
Bácskai ..	75	21.90	78	22.45
" ..	76	22.10	79	—
" ..	77	22.80	80	—
" ..	78	—	81	—
" ..	—	—	82	—
Rozs elsőrendű uj középminőségű (uj)				19.10
Árpa takarmányárú elsőrendű				18.90
" másodikrendű				17.30
Köles				18.—
Zab elsőrendű (uj)				20.80
" középminőségű (uj)				20.—
Tengeri belföldi uj román v. bolgár				16.10
Repozitáposzta				16.70

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
Társaszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

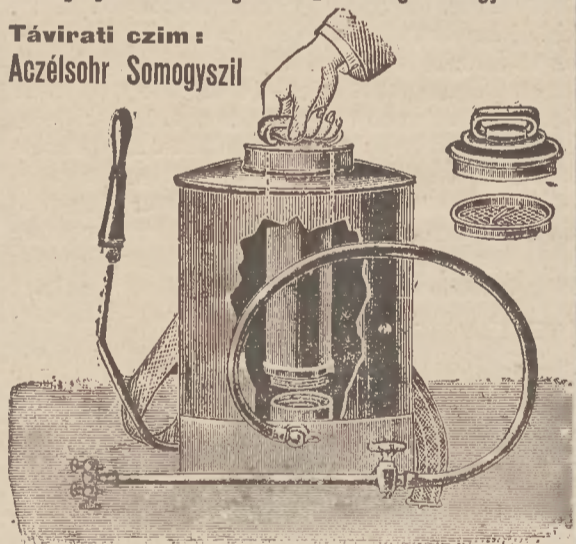
Valamennyien, a hogy itt vagyunk szükségeljük az önműködő önitatókat

CHVOJKA F. cégtől
PRELOUC 102. (Csehország).

Előnyajánlat! Legkisebb szükségletnél gyári ár!

Távirati cím:
Aczélsóhr Somogyszil

Répa- és szőlő-permetező erős vörösrézből kettős szóróval 2 méter széles vizsugárral. A létező legjobb és legbiztosabb permetező. Ára 24— korona.

Répa-kapa a legjobb aczélsóhr. Ára drb-ként 70 fillér.
Legújabb kultúr-épa-kapa, tartós, czélszerű és jó. Legújabbban több száz ezer darab forgalomban. Ára 85 fillér darabonként.

Minden mennyiség azonnal szállítva. Törhetetlen aczél tragya- széna, 5- és 6 águ gombos répa-burgonya-villákról, ep új repakésekről, repakiemelő asóhról külön előnyárjegyzék.
SOHR PÁL aczélsóhrak gyári raktára **Somogyszil.**

A magy. kir. földmívelésügyi miniszterium megbízásából az állami szőlőtelep által kipróbált
KOCHILLIN
szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyag

bizonyult a legjobbnak az eddig ismert összes anyagok között. A szőlő virágzása idején egyszeri használat után minden pete, hernyó, lepke és báb elpusztul. A szőlőmoly és gyümölcsféreg ellen a legolcsóbb és leghatékonyabb anyag. Ára kg.-ként 4 korona. Minden kilogramm 25 liter vízben feloldandó, ekkora mennyiség 400 négyyszögű szőlő bepermetezésére elegendő. Ha a fűrtöket bögrébe mártogatjuk vagy az anyaggal ecseteljük, úgy két kilogramm egy kat. hold szőlőre elegendő. Hatása elmaradhatatlan, gyümölcsre, emberre ártalmatlan. Megrendelhető az ár előzetes beküldése vagy utánvétel mellett a **Tóth-féle Kochillin szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyaggyár** közp. irodájában, **Budapest, VI., Eötvös-u. 14.** Részletes használati utasítás minden csomagban; számtalan elismerő levelet tartalmazó prospektussal díjmentesen szolgálunk. Viszontelárusítókat keresünk.

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.

Írta: **ORDÓDY LAJOS.** — Ára 3 korona.
Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.
Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.
Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

Szeszgyári iroda
FREY LAJOS

okl. vegyész
elfogad jutányos feltételek mellett minden szakbavágó munkát, mint üzemi ellenőrzést, átalakítást stb. Továbbá szeszgyárak, szeszfinomítók tervezését, építését, költségvetések, berendezések felülbizálását, nemkülönben a szesz értékesítését és az összes gazdaságba — gazdasági iparba vágó gépek beszerzését, valamint mindenféle gazdasági megbízást.
BUDAPEST,
V. kerület, Ügynök-utca 16., III. emelet 4.

VALÓ-

di francia különleges gégek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen.
Ezen hirdetés bekioldése esetén 15% engedmény. Kivágatott a „Gazdasági Lapok”-ból

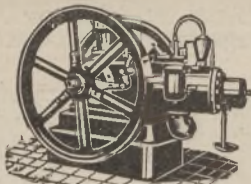
Karakuljuhok.

Az eredeti karakuljuh-tenyésztési állomáson több karakulanyabirka bárányokkal és karakulkosok eladók. Szíves tudakozódásokat tessék német nyelven **MARKO KAIĆ** urnak, Priluka, Livno, Bosznia címre küldeni.

SÓJABAB a legdúsabb tápanyagú hüvelyes. 1912. évi hazai termés. 33% protein, 18% zsírtartalom. **Legmagasabb terméshozam.** Ertekés olajat és olcsó hizláló takarmányt ad. **A jövő élelmiszere.** Japánban jelenleg már lisztet, kenyeret, fűszert, kávét stb. készítenek belőle.
Elsőrendű kereskedelmi cikkek.
Kapható a:
MAGY. MAGTENYÉSZTÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
Budapest, IV., Haris-bazár 6.
Ára: 1 kg. 1.25 K, 5 kg. 4.1 K, 10 kg. 4.90 fill., 10 kg.-mon feltölt 80 fill.
Kimerítő felvilágosítás és termelési utasítás ingyen.

„CLIMAX“ nyersolajmotor Pénzt takarít meg!!

Legolcsóbb, legbizto-
sabb üzemelő. — Ver-
senyképes árak. —
Elsőrangú minőség. —
Több 100 referenzia.

KÉRJEN AJÁNLATOT.

BACHRICH és TÁRSA

Betéti társaság

Budapest, V/v., Váci-körút 59.
Telefonszám: 71-01. ☐☐ Sürgőnyezim: „CLIMAX“

Szabadkézből eladom

Baranya vármegyében a siklósi járásban és a kőrösi határban — közvetlenül műút és vasút mellett fekvő — **448 kat. hold** elsőrendű szántóföldből álló, teljesen jókarban levő masszív gazdasági épületekkel ellátott **birtokomat az ideai természettel és fundus instruktussal együtt.** Fizetési feltételeket a legkedvezőbbeket szabhatom, a mennyiben a birtokot 220,000 korona, kedvező feltételű, törlesztéses kölcsön terheli.

Kanyó József földbirtokos, Badljevina (Szlavónia).

Sikerteljes küzdelem

érhető el peronoszpora, gyümölcsfa, burgonya és növényi kártevők ellen

MAYFARTH -féle önműködő fecskendővel
„SYPHONIA“

továbbá különleges gyártása a szőlő és gyümölcsajtóknak

„Herkules“ hidraulikus sajtók, szőlő- és gyümölcsmalmok, teljes szűrgető berendezések stb.

Továbbá az összes mezőgazdasági gépek és eszközök legjobb kivitelben

PH. MAYFARTH & CO.

Fabrik landwirtschaftlichen Maschinen,

Wien, II., Taborstrasse No. 71.

Frankfurt a. M.

Berlin.

Páris.

Képes gazdag árjegyzék Nr. 033. ingyen és bérmentve. Képviselek kerestetnek.

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészei: **marhavér és buzatakarmány-liszt.** Elsőrendű **hus- és csontképző-takarmány,** protein tartalma 20—22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsírképző hatása folytán a mellette etetett többi **takarmány sokkal gazdagosabban értékesül.** Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagyhizlalóknál jó sikerrel kipróbálva. Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselei

Lemberger, Schön és Szász

Bauer B. Gyula

szertéshizlalók, Baja.

szertésbizományos, Budapest, VIII., Bezerédy-u. 10.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, VIII., Baross-utca 10. szám.

Folyó év november hó 1-től saját székházába, a Kálvin-térre helyeztetik át.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint előnyös feltételek mellett.

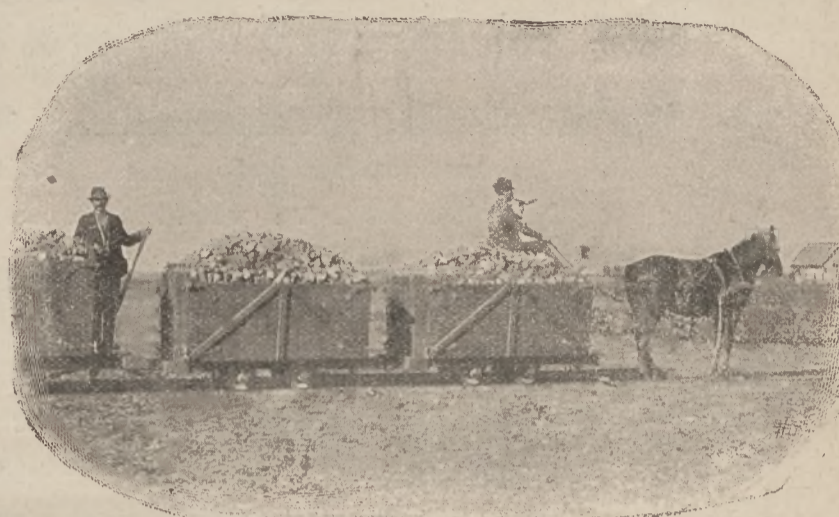
Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosításal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2 527,970 K
Tartalékok	3 357,603 „
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból	10 740,000 „
„ jégkárokból	5 042,000 „
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860 000,000 „
„ jégben	63 000,000 „
Életbiztosítási állománya	15 240,000 „

A **Gazdák Biztosító Szövetkezete** társintézménye a „**GONDVISELÉS**“ Országos Központi Segélyező Társulat úján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiházasítási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltetnek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony céllal működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

Mezei- és ipari keskenyvágányú vasutak. Répavasutak. Istállóvasutak. Nyomjelzés! Tervezés! Építés!

ROESSEMANN és KÜHNEMANN BUDAPEST, Váci-ut 113-115.

Szőlőbirtokosok

Különös figyelmébe!

Ha Forhinnal permetez, **Rézkepporral** poroz és **Bagollal** öli a szőlőmolyt!

I - SZÖR kevesebb a gond,
II - SZÖR kevesebb a munka,
III - SZÖR kevesebb a munkabér!

mert a **FORHIN FORHIN**

a sokszorta megjavított bordói keverék és szám talan köszönő- és elismerő-levél tanúsága szerint mindenütt a **legnagyobb megelégedéssel** használják. A -nak nincs üledéke, vízbe dobva azonnal oldódik és **biztosan** pusztítja a **peronoszporát**; egy kész anyag, főalkatrésze rézgálicz, tapadóképesége oly nagy, hogy bármely harmatnál permetezhet vele, használata óriási **munka- és pénz-megtakarítást** jelent, mert az anyag teljesen kész!

Gyümölcskertészek

használnak saját érdekükben **Californiai lét,** a gyümölcsrovarok elleni védekezésére **rovarenyvet** minden kártékony rovar lekötésére, **rovarfogó övet** az összes kártékony rovarok elfogására, **Laurinát** a rovarok ellen nyári védekezésre. **Lauril Karbolineumot** a rovarok elleni téli védekezésre. **Lauril oltóviaszt** az oltványok nemesítésére, **Ichneumint** a zsenge virágok permetezésére, **Nicotin Quassia kivonatot** faiskolák permetezésére, **Topomort** mezei egerek pusztítására. **Pampilt** rovarok és darazsak elfogására. Tessék mindezen cikkekéről **kimerítő leírást és használati utasítást** kérni, melyet **ingyen és bérmentve** küld az összes érdeklődőknek a

FORHIN szőlőpermetezési a nyaggyár Budapest, VI., Váci-ut 93. p., valamint az összes vidéki képviseletei.

KOLLARIT-BÖRLEMEZ

„Kollarit“-bőrlemez

kaucsuk-kompozícióval bevont szagtalan fedellemez.

„Kollarit“-bőrlemez

mezőgazdasági és gyári épületekre a legalkalmasabb.

„Kollarit“-bőrlemez

vízmentes és a legnagyobb viharok is ellentáll.

„Kollarit“-bőrlemez

nem kell mázolni és így fenn tartási költséget nem igényel.

Gyártja:

KOLLÁR ÉS TÁRSA, BUDAPEST.

Központi iroda: V., Pozsonyi-ut 2/c.

Törzsgyá: :

KOHN ÉS FRIED, UJPEST.

Aluminium Társaság

(OESTERR. ALUMINIUM GESELLSCHAFT)

Központ: **WIEN**, Lerakat: **Wollzeile 18.**
Kärntnerstr. 28.

Nagy képes árjegyzék ingyen.

I. szám:

Tiszta aluminium főzőedényekről.

II. szám:

Háztartási-, konyha- és asztali-edényekről.

III. szám:

Utazási- és turista-cikkekéről.

IV. szám:

Tejszállító kannák és tejgazdasági eszközök.

Haszonbérleti hirdetés.

A Felsőleges uralkodó család alapítványa ráczevei uradalmához tartozó s a Csepel szigeten, a Budapest-ráczevei helyi érdekű vasut mentén, Tököl vasuti állomás mellett fekvő Ferdinándmajori gazdaság **1914 október hó 1-től 12 évre haszonbérbe adatik.**

Nevezett gazdaság kiterjedése 597 kat. hold 1111 öl mind szántóföld, kellő gazdasági épületekkel felszerelve. A birtok bármikor megtekinthető.

Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg **10%-ával 1913. évi június hó 30-ig** alólírott uradalmi főtisztviseléshez nyújtandók be, a hol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

A Felsőleges uralkodó család alapítványa ráczevei uradalmának cs. és kir. Főtisztvisége.

Grassl s. k. kir. tanácsos.

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országsszerte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és József-aknai tömörszénünket

ajánljuk a magyarországi gazdaközönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat R. T.
Budapest, V., Arany János-u. 29.

20 évre takarmány egy sertés részére.

előállítható 30 □m. földterületen, ha abba 300 gyökérgyávynt ültetünk el a kaukázusi comfrey-takarmánynövényből. Minden különösebb gondozás nélkül, minden talajneműn díszlik ez és 20 éven át évente 6 kaszálást ad, oly zöldtakarmányból, melyet minden állat, de különösen a sertés szívesen fogyaszt; hektáronként 2400 mázsa a német gazdasági egyesület tudósítása szerint. Pontos ültetési utasítással szállítunk 300 comfrey dugványt 5 koronért, 1000 darabot 12 koronért, 100.0 drb 82 K. Külön kiválasztott comfrey-tövek (korábban gazdagabb termést adnak) 100 drb 5 K. 500 drb 15 K. Évi szállítmány 3 millió. Számos elismerés! Most a legjobb ültetési idő!

Woelfert & Comp.

Saatgutexport, Erfurt 67. (Deutschland).

55650/913. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A Szilisiai Szent Jakabról címzett lakócsai apátság Somogy- és részben Verőcze vármegyében fekvő következő mezőgazdasági birtokai:

Lakócsa, Potony és Tótujfalu község határában fekvő

I. Potony gazdaság 1569²⁸/₁₆₀₀ hold.

Lakócsai község határában fekvő

II. Kálmánmajori 526⁸⁵⁹/₁₆₀₀ hold.

Lakócsa, Szentborbás, Tótujfalu, Detkovác és Gáciste községek határában fekvő

III. Krancsivecai gazdaság 2029⁸³²/₁₆₀₀ hold.

1913. évi október hó 1-től 1925. évi szeptember hó 30-ig, vagyis tizenkét évre terjedő időtartamra leendő haszonbérbeadása iránt, az alulírt miniszterium IX. ügyosztályában (Hold-u 16. III. em. 44. ajtó).

1913. évi május hó 19-ik napján déli 12 órakor zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás

fog tartatni.

Az ajánlatok minden birtoktestre külön-külön teendők, de pályázni egy személynek több birtoktestre vagy valamennyire is lehet, valamint hogy pályázhatnak többen, tehát földbérli szövetkezetek is egy-egy birtokra.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alantírt miniszterium segédhivatalának főigazgatójánál legkésőbb **1913. évi május hó 19-én délelőtt 11 óráig** benyújtandók. A borítékon jelendő: „Ajánlat a ..... i birtoktest bérletére.” Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiírandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerűleg, két tanu előttemezésével van aláírva. **Bánatpénzül a potonyi gazdaság után 6400, a Kálmánmajori gazdaság után 2000 és a Krancsivecai gazdaság után 8000 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban** bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlatokhoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembevételre nem számíthatnak. A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén olyanok, a kik a kir. közalapokkal szemben tartozásban vannak, vagy bármely czimen perben állanak, a versenytől kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IX. ügyosztályában, a segédhivatali főigazgatónál, Budapesten, valamint a lakócsai uradalom Tisztviségénél, Lakócsán, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi április hóban.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

Most jelent meg!Most jelent meg!

KÉZIKÖNYV

A FÖLDADÓ- ELENGEDÉSEKRŐL

ELEMI CSAPÁSOK ESETEIBEN.

Irták: **JAKABHÁZY BÉLA**, a Torontálmezei Gazdasági Egyesület titkára
és **SZILVÁSY ISTVÁN** p.-ü. segédtitkár, földadónyilvántartási biztos.

Ára 3 korona.

A kézikönyv az 1913. év január hó 1-én életbelépett közadók kezeléséről szóló 1900. év XI. t.-cz.-ben foglalt s az elemi csapások eseteire vonatkozó határozmányok szakszerű ismertetésén kívül utmutatást nyújt a gazdáknak az elemi csapások bejelentésére, leírja a szántóföldeken, szőlőkben és erdőkben előforduló összes elemi csapásokat, ismerteti azok előidézőit (különböző gombák, rovarok és rovarálcák) s végül utmutatoul szolgál a kár minőségének és mérvének megállapítására: azaz egyszóval kimerítő tájékozást nyújt a gazdaközönségnek az elemi csapások eseteiben követendő eljárásokra vonatkozólag.

Megrendelhető Jakabházy Béla gazdasági egyesületi titkárnál, Nagybeckerek, vármegyeháza (ki a kézikönyvet 3 kor. beküldése esetén bérmentve, utánvét mellett pedig 3 kor. 65 fillérért küldi meg).

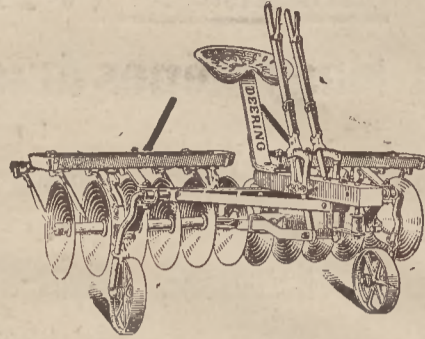
PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V. ker., Váci-körút 52. sz.

Nagy választékban előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

DEERING-féle
eredeti amerikai
**tárcsás-
boronák,**

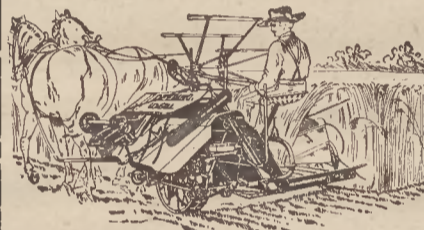
fűkaszalógépek, aratógépek és gyűjtőgépek, ugyszintén amerikai **WEEDER** gyomirtógépek, eredeti „**WESTFALIA**” műtrágyaszórógépek,

Valódi „**SACK**”-féle ekék, vetőgépek, boronák,

„**DEERING**”-féle kukorica-ültető gép,

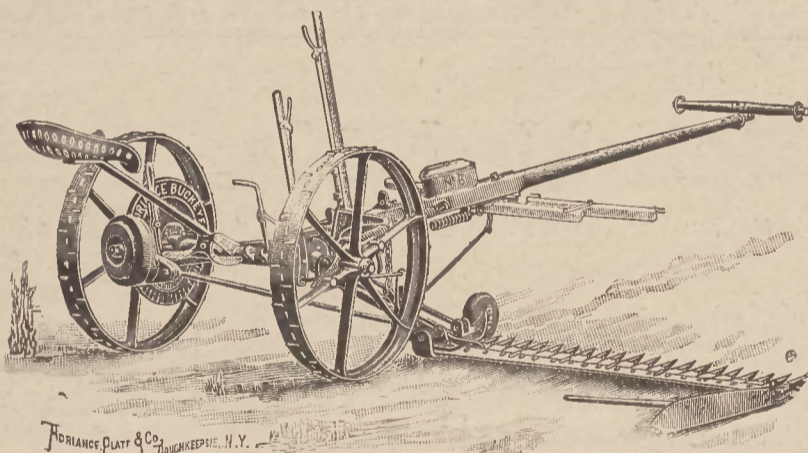
valamint külön

szőlőmivelési eszközök.

és eredeti amerikai kapáló eszközök, „**APOLLÓ**” meszelő és permetezőgépek, szalmakötélfonó gépek, amerikai daráló gépek és mindenféle

egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

ADRIANCE, PLATT & CO., ZIONCHURCH, N. Y.

Az „Adriance” fűkaszalógép

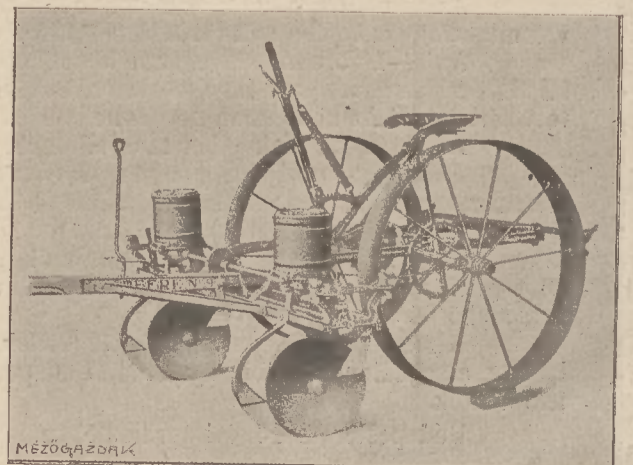
a magyar gazdáktól hozzánk beérkezett vélemények szerint a legkitünőbb.

Az **ADRIANCE** és **DEERE**-gyárak magyarországi vezérképvisellete:

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE **BUDAPEST, V.,**
Alkotmány-u. 29.

A DEERE-féle tengeriültető

csoroszlyás és tárcsás kivitelben készül, a legegyszerűsebben ültet és a legtökéletesebb szerkezetű.

MEZŐGAZDÁK